Doğan Kardeş

Haziran 1964 ★ 125 Kuruş

ACEMİ BALIKÇILAR

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 543 Haziran 1964

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱Umumî Neşriyat Müdürü: Vedat Nedim Tör ✱ Bu sayıyı hazırlayan: Onat Kutlar ✱ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 3 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 Beyoğlu ✱ Yazı İşleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Fiil baskı tarihi: 25 Haziran

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Tatil Aylarına Girerken

Okullar kapanıyor, sınıfını geçenleri candan kutlarız. Bütünlemeye kalanların sabırla çalışmalarını, sınıfta kalanların da artık akıllarını başlarına toplamalarını dileriz.

Doğan Kardeş okuyucuları tatil aylarında ne yaparlar?

1 — Her şeyden önce sağlıklarını düşünürler, hasta olmamaya çalışırlar. Kendilerine iyi bakarlar.

2 — Dişlerini muayene ettirirler. Çürük filan varsa doldurturlar.

3 — Boş zamanları değerlendirmek için kendilerine bir «tatil programı» hazırlarlar.

4 — En azından her ay iki kitap okurlar.

5 — Doğan Kardeş tatil yarışmalarına katılırlar.

Doğan Kardeş hepinize sağlık ve neşe içinde geçen tatiller diler.

SİZ ÖNAYAK OLUN

Bu sayımızdaki «Karagöz Oynuyoruz» yazısını iyice okuyunuz. Ve okulunuzda da onu öğretmenlerinize gösteriniz. Böylece okulunuza sınıf kitaplıkları kurmak için ön ayak olunuz. Bunu yaparsanız hem kendinize, hem de memleketimize büyük bir hizmette bulunmuş olursunuz.

YARIŞMALAR!...

Doğan Kardeş'in bahar yarışmaları büyük bir ilgi topladı. Öyle ki elimizdeki muhabir kartları kısa bir zamanda tükendiğinden yeniden muhabir kartı hazırlamak zorunda kaldık. «Siz olsanız nasıl bitirirdiniz» yarışmasına da çok güzel cevaplar geldi. Bu büyük ilgi yüzünden her iki yarışmaya da katılma süresini «HAZİRAN AYI SONUNA KADAR» uzattık.

Öbür yandan «TATİL YARIŞMALARIMIZ» da bu ay başlıyor. Bildiğiniz gibi, Zerrin Yaşar, İdil Özerdem, Nevbahar Aksoy, Neveser Aksoy, Filiz Başaran, Ümit Ayvaz, Çiğdem Sarısözen gibi büyük kabiliyetli birçok kardeşi ortaya çıkarmış olan «DOĞAN KARDEŞ TATİL YARIŞMALARI» her yıl dört bölümde yapılır:
ŞİİR, HİKÂYE, RESİM, KARİKATÜR

Yazılarınızı, resimlerinizi eylül ayı sonuna kadar yollayabilirsiniz. Onun için acele etmeyiniz. Dikkatle özenle hazırlanınız. Şimdiden hepinize başarılar.

★★★

AYIN YAZISI

★★★

Boş Zamanları Değerlendirme

Sevgili çocuklar,

İşte yaz başlıyor. Önünüzde oldukça uzun süren belli bir tatil devresi var. İlkokulu bu yıl bitirenler için bu biraz geç başlayacak ama, yine de büyük tatil dediğimiz dinlenme günleri er geç gelecek...'

Tatilin ilk günlerini insan tam bir rahatlık içinde geçirir. Ama sonra bu boş, gevşek ve gayesiz hayat insana sıkıcı gelmeye başlar. Dinlenmek ve eylenmek ancak çalışan ve yorgun düşen insan için çekicidir. Sizler de geçen ders yılının ve sınavların yorgunluğunu giderdikten sonra, herhalde içinizden bir şeylerle uğraşmak, etrafınızdakilere yararlı olmak isteği gelecektir. Zaten birçok çocuklar, özellikle köy çocukları «tatil» diye bir şey bilmezler. Onlar çalışarak ailelerine yardım etmek zorundadırlar. Köylerde okullar da bu yüzden daha erken tatil olur, çünkü baharla birlikte tarlalarda, bostanlarda, meyva bahçelerinde aralıksız bir çalışma devresi başlamıştır. Şehirlerde ve kasabalarda da annelerinin babalarının işlerine yardım etmek zorunda olan çocuklar vardır. Erkek çocuklar babalarına dükkânda, atölyede, kızlar ise annelerine ev işlerinde faydalı olmaya gayret ederler. Böylece ilerdeki hayatları için daha küçük yaşta bir şeyler öğrenerek hazırlıklı ye-

tişirler, büyüdükleri zaman iyi bir ev kadını, maharetli bir zanaatkâr veya tecrübeli, çekirdekten yetişmiş bir tüccar olurlar. Bu arada, meydanlarda, iskelelerde, istasyon ve durak yerlerinde, gazete, balon, ciklet veya ufak oyuncaklar satan kardeşlerinizi de hatırlatmak isteriz. Bunlar oyun, dinlenme ve eylence nedir bilmezler, çünkü kazandıkları para ile ailelerinin geçimine yardım etmek zorundadırlar.

Sevgili okuyucular, öyle zannediyoruz ki, aranızda tatil aylarında bir zorunluk yüzünden çalışmaları gereken çocuklar olduğu gibi, böyle bir durumda olmayan ve günlerini tam bir serbestlik içinde geçirebilen çocuklar da vardır. Fakat bizce zamanını boş geçiren, onu değerlendirmesini bilmeyen insanlar hiç de gıpta edilecek mutlu varlıklar değildir. Bunlar anlamsız ve faydasız bir hayat yaşarlar. Tıpkı dimdik kayaların arasından, akıp giden, hiçbir bahçeyi sulamadan, bir ağacı beslemeden, bir çayırı yeşertmeden denize kavuşan dere gibi... Halbuki her çocuğun kendi yaşına, özel kabiliyetlerine, çevresindeki imkânlarına göre yapabileceği ne kadar faydalı işler vardır... Ben boş zamanlarında evlerindeki eski eşyayı tamir eden, boyayan, yepyeni bir hale getiren, kendinden küçük kardeşlerine veya komşu çocuklarına oyuncaklar yapan, evin bahçesinde, çiçek veya sebze yetiştiren, tavuklara kümes, köpeğe yeni bir kulübe inşa eden veya evin badanasını, yağlıboyasını tazeleyen dikiş ve elişleri yaparak ailelerine daha az yük olmaya çalışan pek çok çocuk tanırım. Bunlar hem kendi ellerinin emeğiyle işe yarar bir eser meydana getirmiş olmaktan dolayı övünç duyarlar hem de çevrelerine faydalı olmanın zevkini tadarlar.

Şurada üzülerek söylemek isteriz ki, bizim memleketimizde eski devirlerde çalışmak «ayıp» sayılırdı. Herhalde siz-ler de çok kereler duymuşsunuzdur, bazı yaşlı kimseler: «Ben vaktiyle elimi sıcak sudan soğuk suya sokmadım,» veya «ben falan yaşıma kadar hiçbir işe elimi sürmemişimdir,» tarzında sözler sarfederler. Bugün bile bazı ailelerde fakirlik hüküm sürdüğü halde: «Ben karımı işe yollamam. Ben çocuğumu çalıştırmam...» gibi kesin kararlar da alınmıştır. Halbuki bunlar çok yersiz, çok saçma ve, hattâ zararlı görüşlerdir. Çünkü çalışmak, yararlı olmak, ayıp değil, övülecek, şerefli bir şeydir. Asıl ayıp, zamanını boş geçirmek, hiçbir şey öğrenmemek, kimseye faydalı olamamaktır. Bugünün aydın çocukları olarak yetişen sizler, çevrenize bu yolda örnek olmalı ve memleketimizde hâlâ daha yaşamakta olan «çalışmak» ve «iş» hakkındaki yanlış fikirleri silmeye yardım etmelisiniz. Ulusumuzu kalkındıracak, daha rahat, daha düzenli, daha mutlu bir hayata kavuşturacak olan tek yol bilinçli bir çalışmadır. Köylerimizde kış günleri erkeklerin büyük bir kısmı vakitlerini kahvelerde otururak geçirirler.

Halbuki tarlalarda iş olmadığı bu boş zamanlarda onlar el zanaatları ile uğraşsalar, köylerini ve ailelerini kolaylıkla kalkındırabilirler. Aslında her insan, hangi meslekten olursa olsun, kendi işinin dışında başka bir şeyler de öğrenmeli ve yapabilmelidir. Meselâ bir doktorun biraz marangozluktan anlaması, evine zaman zaman eliyle bazı eşyalar yapabilmesi fena mıdır? Bir hukukçu boş zamanlarında arıcılıkla uğraşsa, bu onu hem dinlendirir hem bir fayda sağlar. Mimar veya öğretmen olan bir kadın aynı zamanda dikişten de anlasa,

(Devamı Sh 48 de)

Akbaba

Doğan Kardeş

Elimde bir dergi var. Kapağındaki çocuk başı okurlara gülüyor. Doyamıyorum ona bakmaya. Ben, yaşama mutluluğunun iki gözbebeğinde böylesine ışıdığını, birkaç dişte böylesine güldüğünü görmedim.

Bu çocuk, çocuklarımızın «Doğan Kardeş» idir.

Yirmibeş yıl önce, bir bahar akşamı, okul arkadaşlarıyla türküler söyliyerek bir kır gezisinden dönen Doğan, devrilen bir dağ altında, anasının toprağa karışıverdi.

Yahya Kemal'in *Itri*'yi anan iki mısraını düşünüyorum:

Belki hâlâ o besteler çalınır
Gemiler geçmiyen bir ummanda!

Bana öyle geliyor ki, biz de onun karıştığı toprağa kapansak, hâlâ o bahar akşamının tatlı kahkahalarını, hâlâ o çocuk türkülerini derinden derine duyarız!

Bu umulmaz acıyı, babası ve annesi, gözyaşlarını hiç kimseye göstermeden, kahramanca karşıladılar.

Yapacakları tek şey vardı: Ölen Doğan'ı yaşatmak!

İşte elimdeki dergi budur: Yirmi yaşına basan Doğan Kardeş...

Onun adını taşıyan «Doğan Kardeş Yayınları» bu yirmi yıl içinde, masalları, şiirleri, romanları, hikâyeleri dünya bilgileriyle millî kültürümüze zengin bir çocuk edebiyatı kazandırdı.

Şimdi o edebiyat ile beslenmiş, büyü..nüş, yetişmiş Doğan Kardeş'ler, kimi ressam, kimi yazar, kimi öğretmen, hepsi memleket hizmetinde...

Kâzım ve Ayşe Taşkent, bir Doğan kaybettiler. Ama onbinlerce Doğan, bu sanat ve kültür yayınlarından feyzalarak her gün sayıları arta arta aydınlar kadrosunu dolduruyor.

Bu asil teselliyi «Doğan'ın annesinden» dinleyiniz.

«Vatan, hepinizden çeşitli pek çok görevler beklemektedir. Çok çalışın, vatan ve milletinizi çok sevin, tâ ki, onun aziz ruhu ve bizler başarılarınızdan huzur ve kıvanç duyalım.

Sağ olun sevgili Türk çocukları...»

Bu acısını yenen büyük aileye biz de gönülden dua edelim: Siz de sağ olun Doğan'ın babası, Doğan'ın annesi!

Akbaba

Yirminci Yılımız İçin

Bir Başka «Doğan»ın Babasından «Doğan»ın Sayın Annesine

Bugün (31 Mart 1964) Sabahın 5'i. Sevgili «Doğan»ımız için yazdıklarınızı okudum.

Kalbim sizin gibi tam iki defa yanmıştır. Hem, aksi tesadüfe bakın ki, «Bülent Kardeş» de tam «Doğan»ın yaşındaydı.

Sakın bu yazılarımı bir egoizm ruh haleti içinde yazdığımı sanmayın. Asla... Bu seslenişin nedeni yazımızdaki açık samimiyettir.

«Doğan»ları, binlerce, onbinlercesini yetiştirmekteki himmetinizi vatan ve milletimizi yüceltmek için sayın Taşkent ailesinin 25 yıldır durmadan memleket evlâtlarına, ana ve babalarına, sayın öğretmenlerine, sevgili öğrencilerine yaptığı büyük hizmetlerinin ödenmek istenen kutsal bir borcundan başka bir şey değildir.

Ayşe hanımefendi: Bu satırların yazarı bugün sizin de evladınız sayılan üç Türk yavrusunun babasıdır.

Size hayranlığı onbinlerce «Doğan»a, çok muazzez, çok değerli, her gün aramızda yaşıyan, ebediyen yaşıyacak olan âşsiz «Doğan» kardeşin yaptığı, yapmakta olduğu, ebediyen de yapacağı hizmete duyduğu hayranlıktır.

Başta «Doğan Kardeş»e ebedî bir ömür, size sonsuz saygı, huzur ve saadetlerle dolu bir hayat dilerim.

Adaşımız eşim Ayşe Türkân'la birlikte en derin saygı ve hayranlık hislerimizi sunuyoruz muhterem hanımefendi.

Ö. Namık Erverdi.
ANKARA

Doğan'ın Annesinden

Aziz Doğan'ımızın acıklı kaybının 25'nci yıldönümünde yurdun her köşesinden yüzlerce mektup aldım. Doğan Kardeş okuyucularının temiz yüreklerinin asil dayanışma duygularını bize ulaştırmak suretiyle bu yıl da bizi yalnız bırakmayan sevgili çocuklarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunar, gözlerinden öperim.

AYŞE TAŞKENT

DOĞAN KARDEŞ'İN TEŞEKKÜRÜ

Yirmi yaşına girmem dolayısiyle yurdun dört bucağından her gün tebrik mektupları alıyorum. Sevgili kardeşlerin bu candan, yürekten sevgi gösterileri benim için büyük bir şevk kaynağı oluyor. Hepinize ayrı ayrı bildiremediğim teşekkürlerimi toptan sunuyorum. Varolunuz sevgili kardeşlerim.

DOĞAN KARDEŞ

Neler Dediler...

YENİ İNAN

BULUNMAZ BİR HAZİNE...

Önümde bir dergi var. Oğlumun her ay başı gelmesini beklediği Doğan Kardeş Dergisi. Gerek baskı, gerekse ilgi çekici yazıları ile sadece ilk okul çağındaki çocukları değil, anne ve babaları da meşgul ediyor. Doğan Kardeş. Postadan çıkınca evvelâ büyükler, sonra küçükler okuyorlar dergiyi. Bütün resimli hikâyeler ve yazılar, öğreticilik yönünden seçilerek dergiye konuyor. Yazılar çocukların kolayca anlayacağı bir dille yazılmışlar. İlk okulun her sınıfındaki çocuklar, dergideki yazıları ilgi ile okuyarak anlamını kavrıyorlar. Yavrularımız için bulunmaz bir hazine.

Kısaca Doğan Kardeş yirmi yıldır ilk okul çocuklarının hizmetinde. Bir dergi için ne büyük mutluluktur. Çocuklarımız, Doğan Kardeş dergisiyle Doğan ağabeylerini daima hatırlıyacaklardır.

FAHİR TANER

(Yeni İnan - Tekirdağ)

DÜNYA

DAİMA İYİYİ, GÜZELİ VE FAYDALIYI

Doğan Kardeş çocuğa daima iyiyi, güzeli ve faydalıyı veren bir dergi olarak kalabilmeyi şüphesiz böyle bir yurt hizmetini her türlü kâr tamahının üzerinde görebilen bir bankanın desteğine borçludur. Ama Yapı ve Kredi Bankası bu anlayışı göstermekle sadece Türk çocuklarına en faydalı dergiyi ve en güzel kitapları vermekle kalmamış, Türk bankacılığına bir kültür ödevi olduğu gerçeğini de anlatmıştır.

Böylece Doğan Kardeş'in hizmeti katmerlidir.

Bir Türk babası olarak Doğan Kardeş'e ve yaratıcılarına şükranlarımı bildirmeyi gerçekten pek zevkli bir vazife sayıyorum.

BEDİİ FAİK

(Dünya - İstanbul)

ZAFER

SAĞLAM RUH...

20 yıl önce, bazı muharrirler arasında beni de Yapı ve Kredi Bankasının hayırlı bir tesisine davet etmişlerdi. Kâzım Taşkent'in çocuk yaşta vefat eden oğlunun hâtırası (Doğan Kardeş) ismiyle bir dergi ve yayınlar çıkarılıyordu. Zarar yerine fayda verecek eserler basılması bahis konusu edilmişti. Tam yirmi yıldır bu tesis sekteşiz devam etti. Bize âdeta bir kütüphanecik sağladı koleksiyonlariyle, nefis baskılı ve sağlam ruh aşılayan telif ve tercüme kitaplariyle.

Şimdi de birinciye 12 bin, ikinciye 8 bin, üçüncüye 5 bin lira mükâfat verecek bir de roman yarışması tertiplendi. Millî çocuk romancılığını Yapı ve Kredi teşvik ediyor.

Aksaksız 20 yıl yaşayan Doğan Kardeş'e daha uzun ömürler dilerken ailelere, eğitimcilere yüzümüzü döneriz: Çocuklarımızı kötü etkilerden koruyunuz! tavsiyesinde bulunuruz.

VÂ-NÛ

(Zafer - Ankara)

Önder

Doğan Kardeş

Bugün yirmi yaşındayım. Doğan Kardeş gibi. Benim doğduğum yıl o da doğmuş. Ama o, daha doğduğu gün konuşmaya başlamış. Ben ise, yedi yıl sonra. Çok iyi hatırlıyorum, bundan onüç yıl evvel ilkokulun birinci sınıfına başladığımı. Şubat ayında küçük harfleri öğretmenimden öğrendim.

Aradan bir ay kadar zaman geçtikten sonra, mecmuaları da hecelemeye başlamıştım. Annem, babam çok seviniyordu. Babam, benim her istediğimi alıyordu. Bunlar arasında, çeşitli mecmualar vardı. Başka başka yayınevlerine aittiler. Yayınlar içinde: YAPI VE KREDİ BANKASI'nın Doğan Kardeş mecmuaları da vardı. Zaten, hoşuma gidenlerin başında, bu yayınlar geliyordu. Bu cici mecmuaları okumaktan, bütün yaz tatili boyunca kendimi bir türlü kurtaramadım. Mecmualar bir arı kovanı, ben de arı oluvermiştim.

Sınıflarım ilerledikçe, okumam da ilerliyordu. Artık hiç yalnız değildim. Doğan Kardeş yayınları biricik arkadaşım olmuşlardı. Okuduğum hikâyeleri, anne ve babama da anlatıyordum. Çok hoşlarına gidiyordu. Hele ihtiyar ninem, anlattığım hikâyelere bayılıyordu. Elindeki işini bırakıyor, saatlerce dinliyordu. Ninemin bu durumu okumam için beni daha çok etkiliyordu. Her gün yeni yeni hikâyeler anlatabilmek isteğiyle, kalbim cayır, cayır yanıyordu. Doğan kardeşler sayesinde, okumam bir hayli ilerledi. Anlatma kabiliyetim, bir selvi ağacı gibi yükseldi.

ZEKİ GÜLEN - Keşan

DOĞAN KARDEŞİN MERAKLI HİKÂYESİ

Tavşanın İzinden

GÜNLERDEN bir gün, baytar Kâmil beyin kapısını 12 yaşlarında, temiz yüzlü bir oğlan çocuğu çaldı. Kolları arasında yırtık bir hırkaya sarılmış, gözlerinden yaşlar akan bir tavşan tutuyordu. Çocuk nezaketle selâm vererek: «Dedem selâm söyledi, bu tavşanı iyi etmenizi rica ediyor...» dedi. Zaten işi başından aşkın olan baytar o anda hiddetinden kıpkırmızı kesildi. «Bana bak,» diye bağırdı, «sen benimle alay mı ediyorsun? Nerdeyse bana kuyruğu kapana kısılmış fare getirip onu da tedavi etmemi isteseler şaşmayacağım. Haydi tavuk, köpek, kedi, inek veya koyun olsa neyse, ama, tavşanın baytara getirildiğini de ilk defa görüyorum.»

Çocuk Kâmil beyin öfkesi karşısında adamakıllı korkmuştu. Birkaç adım geri çekilerek: «Ama bu tavşan başka tavşanlara benzemez,» diye mırıldandı. «Hele de-

dem için çok kıymetli bu tavşan. Onun ölmesini istemiyor.»

«Pekiyi neymiş derdi bu hayvanın?»

«Ayakları yanık...»

Kâmil bey çocuğun ürkek bakışları karşısında biraz yumuşamıştı. Onun omuzunu okşayarak: «Haydi oğlum, sen şimdi doğru dedene git ve benim tarafımdan ona de ki, bu hayvan için fazla uğraştığına değmez. Onu bol soğanla tavada nar gibi kızartıp afiyetle yesin. Hiç olmazsa karnını doyurmuş olur.» dedi ve yüzüne kapıyı kapattı. Çocuk ne yapacağını şaşırmış bir halde bırkanın içinde hafif hafif titreyen tavşanı bağrına basarak duvarın dibine büzüldü. O sırada keçisinin ipinden çekeleye çekeleye Ayşe teyze geldi. Hayvanın boynunda çıkan bir çıbanı baytara gösterecekti. Evin önünde duran çocuğu görünce: «Hayrola Ömer,» dedi. «Ne işin var senin burada?» Ömer gözleri dolarak tavşanı gösterdi: «Dedem bunu baytara yolladı. Hayvanın ayakları yanmış, nerdeyse ölecek. Dedem, ne yapıp yapsın, baytar bunun bayatını kurtarsın, diye tutturdu. Halbuki baytar beni kapı dışarı etti. Ben şimdi ne yüzle eve döneceğim?»

Ayşe teyze bir yandan kapının ziline basarken bir yandan da Ömeri teselli etti: «Merak etme canım, tavşan yedi canlıdır. Öyle ayağının yanmasiyle hemencecik ölmez. Ama deden ille de istiyorsa, bir de onu şehirdeki Hüsnü Akçam'a göstersin.»

Ömer bunu duyunca biraz içi ferahladı. Hiç olmazsa dedesine verecek bir cevabı vardı artık. Gözlerinin yaşını sildi ve kumlu yollardan koşa koşa ormanın ötesinde, göl kenarındaki evine yollandı. Ortalıkta hâlâ daha son orman yangınından kalma yanık ve kurumuş çiçek kokusu vardı. Hava kuru ve sıcaktı, gökyüzünün maviliği, kavurucu güneşin ışığında âdeta solmuş gibiydi. Ömer bir an önce evlerinin serin gölgesine kavuşabilmek için acele ediyordu, fakat havanın gittikçe ısınması nefesini kesiyor kuvvetini tüketiyordu. Bir aralık içinden: «Ben sağlamken bu sıcaktan böyle sıkılıyorum, acaba ayakları yanık içinde olan bu zavallı tavşancağız neler çeker?» diye düşündü ve bir ağacın gölgesinde mola vermeye karar verdi.

Yerdeki kurumuş otların üzerine oturdu, dalların birinden üstü gümüş gibi tüylerle kaplı bir yaprak koparak tavşana uzattı. Tavşan sulu gözlerle yaprağa baktı başını biraz uzatıp burnunu onun serinliği içine gömdü ve öylece yatıp kaldı. Ömer hayvanın biraz ferahlaması için, onu sarılı olduğu bezlerden çıkardı ve başını şefkatle okşadı: «Nen var minnoşum? Haydi yesene!» diye mırıldandı. Fakat tavşan kenarı yırtık olan kulağını hafifçe oynatmaktan başka bir hareket yapmadı. Ömer: «Yoksa susadın mı?» diye sordu. Fakat etrafta ona verecek bir damla su yoktu. Çocuk tavşanı gene kucaklayarak yola koyuldu. Bir an önce göl kenarına varması ve zavallı hasta hayvancığa su içirmesi lâzımdı. O gayretle çabucak eve ulaştı. Dedesi onu merakla kapının önünde bekliyordu. Ömer olup bitenleri anlatınca hiç sesini çıkarmadı, hemen eve girdi, en iyi elbiselerini giydi, ayaklarına yeni çarıklarını geçirdi, eline kalın değneğini aldı, bir çıkına da biraz ekmek ve tulum peyniri koydu sonra Ömere dönerek; «Haydi bakalım, al tavşanı kucağına! Şehire, Hüsnü Akçam'a gideceğiz!» dedi. Ömer sabahki yürüyüşten yorulmuş olmakla beraber gitgide kötüleşen tavşanın hali ona o kadar dokunmuştu ki, dedesine karşı gelmedi. Tavşanı yeniden kucaklayarak dedesinin peşine düştü.

Şehre vardıkları zaman neredeyse akşam olacaktı. Fakat hava hâlâ sıcaktı. Öğleden sonra çıkmış olan fırtınaya benzeyen kavurucu bir rüzgâr, içinde tavuk tüyleri, saman çöpleri, kuru yapraklar uçuşan bir toz bulutunu yerden kaldırıp şehrin üzerine yığmıştı. Bu yüzden şehir uzaktan dumanı tüten bir yangın yerini andırıyordu. Ömerle dedesi yolda rastladıkları birçok kimselere Hüsnü Akçam'ın evini sordular, fakat doğru dürüst bir cevap alamadılar. Nihayet bir eczaneye girdiler. Üzerine beyaz bir gömlek giymiş olan gözlüklü, çatık kaşlı bir adam onlara ne istediklerini sordu. Dede ona derdini anlattı ve Hüsnü Akçam adında bir kimse tanıyıp tanımadığını sordu. Eczacı gözlüklerinin üzerinden Ömerin kucağındaki tavşana, sonra da dedeye şöyle bir baktı ve hayretle başını sallayarak: «Bir tavşanın hayatını kurtarmak için bu havada tâ buralara kadar gelinir mi? Sen aklını mı kaçırdın babalık?» dedi. Dede: «O benim bileceğim şey,» diye karşılık verdi. «Sen hele bana Hüsnü Akçam'ın evini bildir bakalım..»

Eczacı: «Hüsnü Akçam çocuk doktorudur» diye cevap verdi. «Ama artık senelerdir çalışmıyor. Evinde beslediği çeşit çeşit hayvanlarla vakit geçiriyor adamcağız. Durun size adresini bulayım.» Adam duvardaki raftan kalınca bir kitap indirdi, gözlüklerini iyice temizledikten sonra sahifeleri karıştırmaya başladı. Sonra: «İşte burada: Dr. Hüsnü Akçam, Postahane Cad. No. 3» dedi. Dede eczacıya teşekkür ettikten sonra, yorgunluktan ayakta zor duran Ömerin kolundan yakaladı ve birlikte Postahane caddesini aramaya koyuldular. Bereket versin çok dolaşmalarına lüzum kalmadı. Postahane caddesi hemen

yakındaydı. Üç numaralı ev de ağaçlı bir bahçe içinde yeşil panjurlu beyaz, şirin bir villâ idi. Ömerle dedesi bahçe kapısından içeri girerken şehrin üzerini kaplamış olan bulutlar koyu gri bir renk almış ve nerdeyse yüksek binaların damlarına değecek kadar alçalmışlardı. Ortalık iyiden iyiye kararmış, hafif hafif gök gürlemeye başlamıştı. Dede kapının ziline basınca yandaki pencerede beyaz saçlı bir adamın başı göründü. Dede hemen ona doğru ilerledi: «Biz Bay Hüsnü Akçam'ı arıyoruz. Şu hasta tavşanı göstereceektik de...» diye söze başladı. Beyaz saçlı adamın birden kaşları çatıldı: «Yanlış kapı çaldın beyim,» dedi, «Ben baytar değilim. Ömrüm boyunca çocuklara baktım, ama şimdiye kadar bir tek tavşan tedavi etmedim.»

O anda kuvvetli bir gök gürültüsü evi sanki yerinden oynattı ve aynı zamanda bir şimşeğin mavimtrak ışığı ağaçların sık dalları arasından çaktı geçti. Ömer ve dedesi irkilerek sığınmak ister gibi eve daha çok sokuldular. Dede: «Sen de bunu benim çocuğum farzet doktor bey,» diye yalvardı. «Bu tavşan benim için kıymetli olmasa, ben tâ uzaklardan buralara gelir miydim? O benim hayatımı kurtardı. Şimdi ben de onun hayatını kurtarmak için elimden geleni yapmalıyım.

Doktor biraz duraladıktan sonra: «Pekiyi, haydi gelin bakalım içeriye» dedi ve evin kapısını açmaya gitti.

Çok geçmeden sağnak halinde boşanan yağmurun altında Hüsnü Akçam'ın evinden ayrılan dede bütün yorgunluğunu unutmuş gibiydi. Çünkü Doktor tavşanı iyi etmek üzere birkaç gün yanında alıkoymaya razı olmuştu. Ömer de hayvana bakmak için orada kalacaktı.

İki gün içinde, Dr. Hüsnü Akçam'ın orman yangınında ayakları yanmış olan bir tavşanı tedavi etmekte ol-

HER ŞEYİ GÖRÜYOR MUSUNUZ?

Sokakta gözleri görmiyen bir adam önümüze çıkınca üzülür, şu güzel ve renklerle dolu yeryüzünü, evleri, eşyaları, insanları, kuşları hiçbir zaman göremiyeceğini düşünerek ona acırız.

Ama biz her şeyi görebiliyor muyuz acaba? Çoğu zaman gözlerimizi şöyle bir çevirir, her şeyi tam gördüğümüzü sanarak üstünkörü bakarız.

Bazan biraz önce gördüğümüz bir şeyi hemen unutur, arkadaşlarımız ve büyüklerimiz yanında gülünç duruma düşeriz. Aslında bu dalgınlık unutkanlığımızdan değil o şeye dikkatle bakmadığımız içindir. Dikkatle bakılan şeyleri daha geç unuturuz.

Eğer arkadaşlarınız arasında hayranlık yaratmak istiyorsanız, sizi beğenmelerini bekliyorsanız çevrenize daha dikkatle bakıp onlardan daha çok şeyler görmeye çalışınız.

Bu yazıyı okuduktan sonra, her gün gördüğünüz şeyler odanızın kapısına, okul çantasına, hattâ en yakınlarınızın yüzlerine dikkatle ve uzun uzun bakınız: o zaman şimdiye kadar hiç farkına varmadığınız şeyler görecek hayretler içinde kalacaksınız.

Belki gözleri görmeyen insanlara acımak gerekiyor, ama pırıl pırıl iki gözü olduğu halde gene de çevresini iyice göremiyenlere daha çok acımalıyız. Bu duruma düşmemek için ise gözlerimizi dört açmalıyız.

duğunu bütün şehirde duymayan kalmamıştı. Herkes bu hayvanın ihtiyar bir kovlunun hayatını kurtardığını da haber almıştı ama, olayın nasıl cereyan ettiği kesin olarak bilinmiyordu ve bu konu üzerinde çeşitli söylentiler ortada dolaşıyordu. Şehirde en çok okunan gazetenin genç yazarlarından biri bu meselenin esasını öğrenmeye karar verdi ve ilk fırsatta Doktorun evine giderek Ömeri sorguya çekmek istedi. Fakat Ömer bütün sorulara omuzlarını silkerek: «Ben bir şey bilmiyorum efendim. Dedem bir gün avdan döndü ve bu tavşanı da beraberinde getirdi. Nerede ve nasıl bulduğunu anlatmadı. En iyisi siz gidip kendisi ile konuşun.» diye cevap veriyordu.

Tavşan iyileşince, Ömer onu pamuklara sarıp kucağına aldı ve göl kenarındaki evine dönmek üzere şehirden ayrıldı. Fakat bu sefer de genç yalnız değildi,. genç gazeteci de tavşanın ve dedenin hikâyesini öğrenmek üzere onunla birlikte gidiyordu

Nihayet göl kenarındaki eve vardılar. Dede Ömerle beraber gelen genç adamın maksadını öğrenince biraz yüzü asıldı ama, gene de misafire karşı çok nazik davrandı. Ona tereyağı, ekmek, peynir ve taze ayran ikram ettiler. Yemekten sonra gazeteci dedeyi sorguya çekmeye başladı İhtiyar adam önce biraz naz etti ama, sonunda misafirini kıramadı ve başından geçenleri anlattı:

«Geçenlerde avlanmak üzere gölün kuzey kıyısına geçmiştim. Yazın sıcağında kavrulmuş ormanda dolaşırken, bir aralık sol kulağı yırtık bir tavşan biraz ötede yolumu keserek çalılıkların arasına daldı. Hemen tüfeğime sarılarak ona nişan aldım fakat isabet ettiremedim. Tabii tavşan kaçtı ve ben yoluma devam ettim. Bir zaman yürüdükten sonra birden irkildim. Çünkü hafif hafif esmeye başlayan rüzgarla birlikte etrafa kuvvetli bir yanık kokusu yayılıyordu Az sonra ağaçların, çalıların arasından ince bir dumanın süzülmekte olduğunu farkettim. Duman gittikçe yoğunlaştı, nefes almak güçleşti. O zaman ormanın tutuştuğunu ve yangının yavaş yavaş yaklaşmakta olduğunu anladım. Bu arada rüzgar şiddetlenmiş, fırtınaya dönmüştü. İşte bu da durumu bütün bütün kötüleştiriyordu. Bu rüzgârda yangının son süratle yayılacağı muhakkaktı. Canımı kurtarmak için bütün gücümle koşmaya başladım. Çalıların üzerinden atlıyor, sendeliyor, düşüyor, yeniden davranıp koşuyordum. Fakat ne tarafa koşmam gerektiğini, hangi yöne ilerlemekle kurtulabileceğimi de bilmiyordum Zaten etrafımı zor seçiyordum. Duman gözlerimi yakıyor, genzime kaçarak beni öksürtüyordu. Korkudan ve şaşkınlıktan deliye dönmüştüm. Yanan ağaçların çatırdısı alevleri yayan rüzgârın uğultusu etrafı bir cehenneme çevirmişti.

Artık buradan sağ olarak çıkacağımdan ümidi kesmiştim ki birden ayaklarımın arasından hoplaya hoplaya bir tavşan geçti. Hayvancağız hızlı koşamıyor, arka ayaklarını âdeta peşinden sürüklüyordu. Besbelli yaralanmıştı zavallıcık... Bu küçücük varlığı görmek beni en yakın dostumu kaybetmişim gibi sevindirdi. Eskidenberi orman yakınında oturduğum için, hayvanların tehlikeli durumlarda insanlara kıyasla daha duyarlı olduklarını bilirdim. Bir yangını, bir zelzeleyi veya sel felaketini onlar evvelinden sezerler ve canlarını kurtarmanın yolunu bulurlar. Belki bu tavşan da yangının hangi yönden gelmekte olduğunu ve ne tarafa doğru kaçmak gerektiğini biliyor, sezdiyordu Son bir ümitle onun peşine takıldım. Bir yandan nefes nefese koşuyor, bir yandan da ona yalvarıyordum: «Dur bekle, ne olur, o kadar çabuk koşma, beni bu cehennemde yalnız bırakma» diye... Bu korku ve felâket anında o sanki benim arkadaşım can yoldaşım olüvermişti. Bu ölüm yarışı ne kadar sürdü bilmiyorum. Birden ağaçlar seyrekleşti ve kendi..i göl kenarında buldum. Tavşan beni diri diri yanmaktan kurtarmıştı. Fakat her ikimiz de yorgunluktan bitkin düşmüştük. Hayvancağız artık kıpırdayacak halde değildi. Yeniden hayata kavuşmanın sevinci içinde ona sarıldım, gözyaşlarını tutamıyarak onu okşadım, sevdim. O zaman bir de ne göreyim? Tavşancığın sol kulağı yırtık değilmiydi?

Demek ki az evvel ben ona tüfeğimle nişan almış, onu vurmak, canına kıymak istemiştim, şimdi de o benim hayatımı kurtarmıştı. O anda ne kadar büyük bir vicdan azabı duyduğumu anlatamam. Kendi kendime bir daha hiçbir hayvana karşı silâhımı kaldırmamaya söz verdim ve tavşanı ceketime sarıp eve taşıdım. Onun yaralarını iyileştirmek ve acılarını dindirmek elbetteki benim borcum idi. Şimdi de onu serbest bırakacağım çünkü her canlı varlık gibi hür yaşamak onun da hakkıdır.»

HERKES GELECEĞİNİ KÜÇÜKKEN HAZIRLAR

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

Jack London'dan çeviren Gülen Oktay

Gökyüzünde Bir Serüven

BEN, emekli bir kaptanım. yalnız benim denizim yukarlarda, gokyuzünde. Yani gençliğimde (yalnız uzun yıllar öncesinden soz ettiğimi sanmayın) baloncuydum. Gemilerimi, yeryüzunú çepçevre saran atmosfer denilen uçsuz bucaksız Okyanusta dolaştırırdım. Mesleğim hayli tehlikeli olduğu için başımdan pek çok heyecanlı maceralar geçti. Bunların en heyecanlısı, hiç değilse benim sinirlerimi en çok alt-ust edeni şimdi anlatacağım olaydır.

Olay, çift kat ipekten yapılmış, birkaç gunluk uçuşlara elverişli, hidrojenle dolu balonlarda çalışmaya başlamadan önce olmuştu.

O sırada Küçük Nassau adlı bir balonla uçuşlar yapıyordum. Balon orta büyüklukteydi. Yalın kattı. Yerden bir, bir buçuk kilometre kadar yukselebiliyor ve havada bir saatten fazla kalamıyordu. O zamanlar, parklarda, panayırlarda halkı eğlendirmek için 500 - 600 m. yuksekten parasutle atlıyordum. Kaliforniya'da bir kasabada bir demiryolu şirketinin hesabına çalışıyordum. Şirketin şehir dışında büyük bir parkı vardı. Temiz kır havası almak istiyenleri kendi trenleriyle buraya çekmek için birtakım gosteriler hazırlıyorlardı. Anlaşmamıza göre ben haftada iki defa iniş yapacaktım. Gosterimi halkın gerçekten çok beğendigi anlaşılıyordu. Zira benim günlerimde park çok kalabalık oluyordu.

Olaya geçmeden önce anlatacaklarımı iyice gözlerinizin önünde canlandırabilmeniz için sıcak havayla doldurulmuş balonların özelliklerinden söz etmem gerekiyor.

Bu turlu balonlardan paraşütle atlanıldığını belki de gormuşsünüzdur. Paraşüt ayrıldıktan sonra balon hemen baş aşağı doner. İçindeki sıcak hava ve duman boşalır. Balon soner ve buyuk bir hızla yere duşer. Boylece kocaman şişkin torbanın kilometrelerce peşinden koşmak, yakalamak için saatlerce çabalamak derdi ortadan kalkar.

Balonun ters dönmesini saglamak için tepesine uzun bir ipin ucuna bağlanmış bir ağırlık asılmıştır. Baloncu balonun alt ucundaki trapezdedir. Yukselirken vucut ağırlığıyla balonu dengede tutar. Baloncu atlayınca tepedeki ağırlık balonu tersine çevirir. Ağız tarafı yukarı doner ve sıcak hava çıkar.

Kuçük Nassau'da bu donüşü sağlamak için kullanılan ağırlık bir torba kumdu.

Şimdi gelelim olayın kendisine. O gun gorülmemiş bir kalabalık toplanmıştı. Polisler halkı balondan uzaklaştırmakta guçluk çekiyorlardı.

İtiş kakıştan kalabalık dalgalanıyor bu arada yere bağlı balonun ipleri de oynuyordu.

Soyunma odasından çıkınca onbeş onaltı yaşlarında iki kızla balonun ipleri arasına girmiş bir çocuk dikkatimi çekti. Kızlar çocuğu kollarından tutmuş çekiyorlar, o da butun gucuyle direniyordu. O sırada buna çocukça bir oyun gozuyle baktım. Fakat daha sonra olanlar o sahnenin aklıma iyice yerleşmesine sebep oldu.

Yardımcıma,

«Şunları uzaklaştır George» diye seslendim. «Sonra bu yüzden bir kaza çıkmasın»

«Peki Charley» dedi.

George Guppy- inişlerde bana yardım ederdi. Son derece serin kanlı, sağlam hükum veren, işine titiz bir kimseydi. En ufak bir dikkatsizligi ölumume sebep olabilirdi ama ona sonsuz güvenim vardı. Balonun gerektiği gibi şişmesini paraşütün her şeyinin yerli yerinde ol-

masını sağlamak onun göreviydi.

Küçük Nassau havayla doldurulmuştu, artık iplerini zorlayıp duruyordu. Paraşüt yerde uzanıyordu. Trapez de az ötesindeydi. Paltomu çıkardım. Yerime geçtim ve havalanması için işaret verdim.

Yukarı doğru ilk hamle birdenbire olur. Balon sarsıldı, sallandı, dengeye gelmesi her seferden daha uzun sürdü. Aşağıya, benden hızla uzaklaşan yeryüzüne bakıyordum. Binlerce baş, yukarı çevrilmiş, sessiz sessiz beni seyrediyordu. Bu sessizlik tuhafıma gitti. Çünkü o zamana kadar edindiğim tecrübelere göre şu anda ortalığın alkıştan inlemesi gerekirdi halbuki çıt çıkmıyordu.

«Balonu indir Charley! Balonu indir.» George megafonla (*) bana seslenıyordu. Acaba ne olmuştu?

Duyduğumu belirtmek için elimi salladım. Aklıma binbir türlü şey geliyordu. Yoksa paraşütte mi bir bozukluk vardı? Binlerce kişi atlamamı dört gözle beklerken, yardımcım niçin balonu indirmemi söylüyordu? Bu çeşitli sorulara cevap bulmaya çabalarken, beni busbütün şaşırtan bir şey daha oldu. Yerden üç yüz metre kadar yükseldiğim halde kulağıma çocuk ağlamasına benzer bir ses geliyordu, hem de pek yakından. Küçük Nassau bir füze hızıyla gökyüzüne yükseldiği halde ses hiç de hafiflemiyordu. Doğrusu adamakıllı korkmaya başlamıştım. Bir ara elimde olmadan gözlerimle sesin geldiği yeri araştırmaya başladım. Yukarda, tam tepemdeki kum torbasının üstünde bir çocuk görmiyeyim mi! Bu kızların (sonradan ablaları olduğunu öğrendim) elinden kurtulmaya çalışan çocuğun ta kendisiydi!

(*) (Megafon: sesi büyütmek için kullanılan boru)

TUZ PARA YERİNE KULLANILMIŞTI

Yemeklerimize tat veren tuzun oldukça ilginç bir tarihçesi vardır. Eski devirlerde, çok kıymetli bir maddeydi. Hattâ bazı yerlerde para olarak bile kullanılıyordu. Halk hükümete vergisini tuz olarak ödüyordu. Onun için harbler yapılıyor, zafer kazanan ar tuzla mükâfatlandırılıyorlardı. Roma askerleri «tuz parası» denilen özel bir ödenek alırlardı. Bugünkü maaş kelimesinin Avrupa dillerindeki karşılığının Latince kökü bu tuz parasından gelmektedir

Kum torbasının üstüne oturmuş elleriyle de ipe sıkıca tutunmuştu. Ruzgâr hafifçe balonu sarstı. Çocuk boşlukta bir salıncak gibi sallanmaya başladı. Balonun gergin çeperlerine çarptıkça, kendisinden 8-9 m. kadar aşağıda olduğum halde ben bile sarsılıyordum. Bir ara düşüyor sandım. Hıçkırarak ipe sımsıkı sarıldı.

Sonradan öğrendim ki, balon salıverilirken çocuk ablalarının elinden kurtulmuş ve iplerin arasından girip içerdeki kum torbasının üstüne oturmuş. İlk hamlede nasıl olup da düşmediğine hâlâ şaşıyorum.

Onun öyle boşlukta sallandığını gördükçe tüylerim diken diken oluyordu. Artık balonun niçin kolay kolay dengesini bulamadığı, George'un niçin balonu indirmemi söylediği iyice ortaya çıkmıştı. Eğer paraşütün ipini kesip ayrılsaydım balon hemen altüst olup aşağı inmeye başlıyacaktı. Böyle bir şey yapmam imkânsızdı. Çocuğa uzanmam da imkânsızdı. Bütün ümit balonu yere indirme ustalığıma bağlıydı. Tabii bu arada çocuğun da ipi bırakmaması gerekiyordu.

Bunlar bir yıldırım hızıyla kafamdan geçiyordu.

Çocuğu oyalamak gerekiyordu. Dikkatini başka şeylere çekmek için bütün gücümü topladım. Büyük bir gayret sarfederek sakin, neşeli bir sesle,

«Merhaba ahpap, adın ne?» dedim.

Aşağı baktı yaşlı gözleri biraz parladı;

«Tommy Dermott» dedi.

«Tanıştığımıza memnun oldum Tommy» diye devam ettim. «Yalnız oraya çıkmanı sana kim söyledi?»

Gülerek biraz eğlenmek için kendi kendine bu işe kalkıştığını söyledi. Konuşmamız böylece devam ediyordu. Çaresizlik içindeydim. Çocuğu lâfa tutabilmek için beynimi kurcalayıp duruyordum. Bundan başka hiçbir şey yapamıyacağımı da çok iyi biliyordum. Hayatı benim konuşma gücüme, dikkatini tehlikeden uzaklaştırabilmeme bağlıydı.

Bir süre ayaklarımızın altında uzanan manzaranın güzelliğiyle oyaladım. Fakat etrafına bakınmaktan da bıktı. Korkmaya başladığını anlamıştım. Bu defa,

«Büyüyünce baloncu olmak ister misin?» dedim.

Birden neşelendi.

«İyi para veriyorlar mı?» diye sordu.

Küçük Nassau soğumaya başladığından artık uzun iniş yolculuğuna başlamıştı. Bu yüzden ikide bir hava akıntılarına kapılıyordu. Sarsıntı öylesine şiddetliydi ki, çocuğu kaldırıp kaldırıp torbanın çeperlerine çarpıyordu. Tekrar ağlamaya başlamıştı. Şakalar yapıp güldürmeye çalıştım, Boşuna çaba-

lıyordum. Çünkü çocuğun bütün cesareti gücü tükenmişti. Her dakika yanımdan bir ok gibi geçip yere çakılmasından korkuyordum. Ne yapacağımı şaşırıp kalmıştım. Birden aklıma bir şey geldi. Bir de onu deneyeyim dedim. Korkuyu yine korkuyla yenmeye çalışacaktım. Kaşlarımı çatıp kızgın kızgın bağırdım.

«Bana bak! İpe sıkıca tutun yoksa yere inince gözünün yaşına bakmam, kemiklerin kırılıncaya kadar döverim seni! Anladın mı?»

«Evet, efendim »diye kekeledi. Buluşum başarılı olmuştu.

«Sanki sana kim o torbanın üstüne çık dedi,» diye ters ters söylendim. «Bana da zararın dokundu, oturduğum demir çubuk çok sert her yanım ağrımaya başladı.»

Birden ipe asılmaktan sızlıyan parmaklarımın acısını unutturan bir şey hatırladı.

«Ne zaman atlıyorsun, ben buraya onun için çıkmıştım » Atlamıyacağımı söyleyince itiraz etti.

«Peki öyleyse niçin ilân verdiniz?»

«Bugün tembelliğim üstümde canım hiç atlamak istemiyor, balon benim değil mi ne istersem yaparım. Zaten yere iyice yaklaştık.»

Hızla alçalıyorduk. Bu arada küçük beni suçlayıp duruyordu. Ben de korkusunu unuttuğuna sevinerek, hararetli hararetli kendimi savunuyordum. Bir okaliptüs korulugunun üstüne varıncaya kadar bu böylece sürdü. gitti.

«Sıkı tutun» diye bağırdım ve iyi bir iniş yapabilmek için trapezin demirine tutunup boşlukta sallanmaya başladım.

Bir samanlığı süpürgesine geçtik. Avludaki tavukları horozları ürküttük. Bütün bunlar bir yıldırım hızıyla oluyordu.

Nihayet bir koruluğa indik. Ayaklarımı yere değince hemen trapezi bir ağacın govdesine bir iki defa dolayarak balonu yakaladım. Daha önce basımdan pek çok heyecanlı olaylar, kazalar geçmişti. Bir defasında havadayken balonum ateş almıştı başka bir seferinde on katlı bir binanın saçağına takılıp kalmıştım, diğer bir seferinde parasütüm geç açılmıştı. 100-150 m. kadar bir kurşun gibi aşağı doğru düştüm. Ama hiçbir defasında kendimi çocuğu almak için uzandığım zamanki kadar halsiz bitkin hissetmemiştim.

«Tommy» dedim biraz toparlanarak, «Tommy şimdi seni yatırıp bir güzel sopa çekeceğim.»

«Olmaz», diye bağırdı çocuk. «İpe sıkı tutunmazsam döveceğini söylemiştin, Ben dediğini yaptım. Sen de sözünde dur!»

«Tamam, tamam ama» dedim. «Ben yine de seni döveceğim. Balonlarla gökyüzünde dolaşanlar çok kötü, söz dinlemez, âsî kimselerdir. Bir daha ne onlara ne de balonlara yaklaşmaman için sana güzel bir ders vermek istiyorum.»

Ve dediğimi yaptım. Kemiklerini kırmadıysam da ömründe öyle bir dayak yememiştir.

Her Sınıfta Bir Kitaplık Nasıl Kurulabilir?

Karagözcük — Babacığım bugün sınıfta öğretmenimiz Viyana'dan gelen bir mektup okudu.

Karagöz — Viyana'dan mı? Ne münasebet?

Karagözcük — Evet babacığım Viyana'dan. Babası Viyana'da çalıştığı için şimdi oradaki okulda okuyan bir arkadaşımızın öğretmenimize gönderdiği bir mektup..

Karagöz — Aferin o çocuğa .. Demek tâ Viyana'da bile öğretmenini, arkadaşlarını unutmamış da yazışmış.

Karagözcuk — Biz de çok sevindik babacığım.

Karagöz — Neler yazmış bakalım anlat.

Karagözcük — Birçok şeyler yazmış ama, en önemlisi Avusturya okullarında her sınıfın bir kitaplığı olması.. Bu kitaplıklarda hem okul derslerine yardımcı kitaplar, hem de çocuklara okuma zevkini veren hikâyeler, romanlar bulunurmuş Her çocuk bu kitaplardan bir yılda en aşağı 20 tanesini okumak zorunda imiş.

Karagöz — Gördün mü bak. Çocuklara küçük yaştan okumak alışkanlığını demek böyle aşılıyorlar.

Karagözcük — Bu kitaplıklar nasıl kuruluyormuş biliyor musun babacığım?

Karagöz — Nereden bileyim?

Karagozcük — Colomb'un yumurtası gibi kolay bir usul bulmuşlar, şu Avusturya'lılar.

Karagöz — Nasıl?

Karagözcük — Bak anlatayım babacığım. Her çocuk sınıfının kitaplığına yılda en aşağı bir kitap hediye ediyor.

Karagöz — Çok akıllıca bir buluş doğrusu.

Karagözcük — Evet babacığım biz de şaşa kaldık. Bir kitaplık kurmak için ne zahmetsiz, ne sade bir yol değil mi? Meselâ bizim sınıfta 60 çocuk var. Demek her yıl sıkıntısızca en azından 60 kitap toplanabilir ve her yıl yine en azından 60 kitap kitaplığa katılabilir.

Karagöz — Öyle ya, sınıflara her yıl yeni çocuklar geliyor. Onlar da birer kitap hediye edince kitaplık her yıl zenginleşir.

Karagözcük — En azından birer kitap. Fakat bizde öyle çocuklar var ki, bir kitaplığa 10 kitap bile hediye edebilirler. O vakit sınıf kitaplıkları zenginleşir.

Karagöz — Sahi oğlum, insan düşündükçe bu usulün mükemmelliğini daha iyi anlıyor.

Karagözcük — Öğretmenimiz de «çocuklar, yarından tezi yok, biz de sınıf kitaplığımızı kurmaya başlıyalım. Hepiniz birer kitap getirmeye söz veriyor musunuz?» dedi. Biz de söz veriyoruz dedik.

Karagöz — Bravo size. Al benden sana iki Doğan Kardeş kitabı parası.

Karagözcük — Ah, eksik olma babacığım, çok çok teşekkür ederim.

Karagöz — Bu usulü bütün Doğan Kardeş okuyucuları öğretmenlerine anlatırlarsa, düşün, bütün Türkiye'de de Viyana usulü sınıf kitaplıkları derhal kurulmaya başlar.

Karagözcük — Haydi öyleyse, bütün Doğan Kardeş okuyucular iş başına.

Kuklaların Esrarı

Ortalıkta bir sürü garip olaylar dönüyor! Bunların tek görgü şahidi kuklalar. Bir konuşabilseler durum aydınlanacak ama!...

Nurdan iki eliyle kulaklarını tıkıyarak soyunma odasına koştu. Yüzünü yıkarken musluğun üstündeki aynaya bakarak kendi kendine söyleniyordu:

«Bu çocuklar beni deli edecek. Ne söz anlamaz şeyler!»

Aynadaki yüzü kendisi de tanıyamadı. Kıpkırmızı yanaklar, darmadağınık saçlar.

Hemen cebinden bir tarak çıkardı üstünü başını düzeltmeye başladı. Bu arada bundan sonra ne yapacağını düşünüp duruyordu. Bir ana okulunda iş bulmuştu. Bütün yaz orada çalışırsa, ancak ağustos sonlarında kampta iki hafta geçirebilecekti. Ne var ki, bütün hesapları alt üst olmuştu. İşi çocukların oyun saatlerinde onlara önderlik etmekti. İlkin bunu kolay bir şey sanmıştı.

«Çocukların bu kadar ele avuca sığmaz afacanlar olacakları hiç aklıma gelmemişti, doğrusu» diye söylendi. «Masraf paramı kendi kendime kazanmak çok hoşuma gidiyor, ama çok çetin bir işmiş. Afacanlar bir dakika bile durmuyorlar. Dayanamıyacağım galiba.»

Blûzunu pilili etekliğinin içine soktu. Derin derin içini çekti:

«İşimin başına dönmeliyim» dedi. «Belki de aklıma haylazları hiç değilse bir süre için oyalıyacak bir şeyler geliverir.»

Daha bahçeye adımını atar atmaz, çocuklar etrafını sardı. Her kafadan bir ses çıkıyordu.

«Nurdan abla, Ahmet beni salıncağa bindirmiyor.»

«Ayşe topunu aldı.»

«Emine'ye bir şey söylesene, saçımı çekti.»

«Mehmet müzikçilik ediyor.»

Nurdan gurultuyu bastırmak için olanca gücüyle bağırdı:

«Bir dakika çocuklar! Susun da beni dinleyin! Aklıma çok güzel bir şey geldi. Herkesin begeneceğinden eminim!»

Bütün çocuklar dikkat kesilmişlerdi. En yaramazları bile ilgiyle kızın ağzına bakıyorlardı.

Kendisi de adamakıllı heyecanlanmıştı. Birkaç defa yutkundu.

«Kukla yapmayı ogreneceğiz. Oynatmayı da tabii.»

O kadar çok şey başaracağına pek güvenemiyordu ama yine de söylemekten kendini alamadı:

«İyi çalışırsanız bir de kukla gosterisi hazırlarız. Annelerinizi babalarınızı çagırıp onlara da sizin hunerlerinizi gosteririz.»

Nurdan ne söyliyecegini onceden tasarlamamıştı. Kukla yapmak fikri birdenbire aklına gelivermişti.

Çocukların derin ilgisini görunce de çok yerinde bir şey bulduğunu gorup pek sevinmişti. Hemen o gun işe koyuldular. Kız onlara bezden basit kuklalar yapmasını ogretti. Çocuklar hayran kalmışlardı. Saglarına sollarına bile bakmadan harıl harıl çalışıyorlardı. Birkaç gun çocukların kavgaları, gurultuleri dindi. Ne var ki, bu arada kızın kukla konusundaki bütün bilgileri de tukeniverdi. Akşamı üstleri işi bittikten sonra soluğu kütuphanede alıyordu. Kuklacılık ustune yazılmış bir sureu kitap bulmuştu. Kendine bir de çalışma plânı yapmıştı. Basit kuklalardan karmaşık olanlara doğru ilerliyorlardı.

Kızın çocukları oyalamak için ortaya attığı fikir, birdenbire gelişmişti. Bir kukla temsili vereceklerdi. Butün çocuklar canla başla çalışıyorlardı. Kimisi kuklaları yapıyor, kimisi elbise dikiyor, kimisi de sahnenin hazırlanmasıyla uğraşıyordu.

Sahneye konulacak oyunu da seçmekte büyük bir güçluk çektiler. Zira kız çocuklarla erkek çocukların isteklerini bağdaştırmak çok guç bir işti. Sonunda Nurdan'ın da işe karışmasıyla «Ormanda Uyuyan Guzel» ustunde anlaşmaya vardılar.

Nurdan'ın buluşu ana okulunun mudurunun de çok hoşuna gitmişti. Kıza elinden gelen yardımı yapıyordu. Hattâ gereken maddeleri satın alabilmesi için ona toplu para da vermişti.

İşler yolunda gidiyordu. Yalnız bazı gariplikler de olmuyor degildi. Kız ilkin rastladığı acayiplikleri kendi kuruntusu sanıyordu. Her sabah, çalıştıkları odaya girince kuklaların, malzemenin karıştırılmış olduğunu görüyordu. Gerçi bir şey kaybolmuyordu ama hiçbir şeyi giderken koydukları yerde bulamıyorlardı. Bir ara ilk yaptıkları en basit kukla başlarından biri kayboldu. Nurdan çocuklardan birinin onu annesine babasına gostermek için eve gotürdüğünü sandı. Soruşturdugu zaman hepsi gormediklerini söylediler. Bunun üstune çocukları kuşkulandırmamak için daha sonraki ufak tefek kayıpların sözunu etmedi. Ortalığı supuren adamı sorguya çekti.

«Odayı temizlerken hiçbir şeyi karıştırmamaya, yerinden oynatmamaya her zaman çok dikkat ederim» dedi ihtiyar. «Çıktıktan sonra da mutlaka kapıyı kilitlerim. İçeriye kimsenin girmesi de imkânsız. Okulda cinler, periler yok ya! Bana kalırsa her şey senin kuruntun kuçuk hanım.»

Nurdan kuruntularıyla okulun mudurunu tedirgin etmek istemiyordu. Zaten kadıncağız çocukların gelişmeleri üzerinde çalışan araştırmacılar ve fotografçıların isteklerini yerine getirmek, onları memnun etmek için bütun gun çalışıp duruyordu.

«Bundan boyle gozlerimi dort açacağım» dedi kız kendi kendine. «En ufak bir ipucu yakalayınca hemen harekete geçeceğim.»

O gun çocuklar evlerine giderlerken Nurdan her şeyi duzelttirdi. Ortalığı toplattırdı ustelik neyi nereye koyduklarına da dikkat etti. Çıkmadan pencerelerin hepsini iyice kapattı.

Ertesi sabah, çarçabuk kahvaltı edip erkenden ana okuluna gitti. Çalıştıkları odanın kapısını açarken heyecandan yüregi kut kut atıyordu. İlk bakışta hiçbir seye dokunulmamış gibiydi. Dikkat edince başından soguk su dokulmuş gibi oldu. Kukla prensin elbiseleri giderken yerleştirdikleri yerde yoktu. Bazı kuklaların da yerleri degiştirilmişti. Tam odanın ortasında ezilmiş mavimsi bir cam yığını gozüne çarptı. Egilip iyice baktı fakat ne olduğunu bir turlu sokemedi. Cam tozunun arasında minik maden bir halka da farketti.

Hemen mavimsi cam kırıklarını ve maden halkacığı aldı ve bir kâgıda sardı. Bir polis hafiyesi gibi çalıştığını duşunerek gulumsemekten kendini alamadı.

Çocuklar birer ikişer gelmeye başlamışlardı. Kız hep kâgıda sardığı şeyleri neye benzediğini bulmaya çalışıyordu. İlk fırsatta ana okulunun müdürüyle goruşmeye karar vererek rahatladı.

Gösteri gunü yaklaşmıştı.

IKI BIN YIL ONCESINE AIT KALORIFER BULUNDU !

Yapılan kazılarda Fransa'da Bordeaux bolgesinde iki bin yıl once Romalılar tarafından yapılmış bir villada, sıcak havanın dolaşması esasına dayanan bir ısıtma sistemi ortaya çıkarılmıştır.

Çalışma odası büyük bir arı kovanını andırıyordu. Çocuklar anne babalarını memnun edebilmek için bütün güçleriyle çabalıyorlardı. Nurdan kuklaları canlandıracak sesleri seçmek için epeyce uğraştı. Sahne dekorları tamamlanmıştı. Erkek çocuklar, resimlerle, el işleriyle ve parlak buluşlarıyla kızın gözünde dağ gibi büyüyen bütün güçlükleri ortadan kaldırıvermişlerdi.

Nurdan canla başla çalışan çocukları gördükçe ilkin onlardan ven yaka silktiği için kendi kendine kızıyordu.

O cumartesi sabahleyin son prova yapacaklar akşama da hünerlerini misafirlerine göstereceklerdi.

Bu arada Nurdan çalışkan ekibine bir sürpriz yapmayı düşündü. Annesi kocaman bir pasta pişirdi. Kız üstüne kremayla «Uyuyan Güzel» yazdı. İhtiyar hademe de dondurmacıdan dondurma alıp götürmeye söz verdi.

Nurdan'ın sürprizi çocukları pek boşuna gitti. Ayrıca ana okulu müdürünün başardıklarını övmesi de kızı pek sevindirdi.

Çocuklar dinlenmek için evlerine gittiler. Nurdan ortalığı toplamak için geriye kaldı. Sessiz sessiz yerdeki kağıtları, dondurma külâhlarını temizlerken birden koridordan, kulağına birtakım konuşmalar geldi.

«Herkes gitti mi? İşe başlıyabiliriz değil mi?»

Başka bir ses bir şeyler mırıldandı ama kız ne dediğini anlıyamadı. Hemen kukla sahnesinin perdesinin arkasına saklandı. Şakakları zonkluyor, kalbi küt küt atıyordu. Perdenin aralığından çalışma odasını gözden geçirirken içinden,

«Bu defa, hayaletleri yakalıyacağım» diyordu.

Gelenler odaya girmişlerdi çünkü masanın çekildiğini duydu. Sonra bir erkek sesi, bir şeyler mırıldandı. Işın kotusü perdenin aralığından o tarafı göremiyordu. Perdeyi biraz daha açmak için kolunu kaldırdı. Parmakları kumsa değer değmez bir patlama oldu ortalık gümüş rengi bir ışıkla aydınlandı.

Kız hemen kendini geri attı. Bu sırada başı direklere çarpıp yere yuvarlandı. Toparlanıp ayağa kalkınca yabancı bir adamla burun burna geldi. İkisi de şaşırmıştı.

Kız,

«Burada ne arıyorsunuz?» diye öfkeli öfkeli soylendi. Bu sırada başka biri de yanlarına geldi Kimdi biliyor musunuz? Ana okulunun müdürü! Nurdan'ın aklı karmakarışık olmuştu.

«Seni korkuttuk kızım» dedi Müdür. «Ahmet bey son defa fotoğraf çekmek istemişti de»

«Fotoğrafçı mı?» demekten kendini alamadı kız.

«Öyle ya» diyordu içinden «Delil diye sakladığım ses bir flâş lâmbasından başka bir şey değil»

Müdür, Ahmet beyin her gün günlük çalışmaların resmini çektiğini söyledi. Onları çocukların el işleriyle ilgili bir araştırmada kullanacaklarmış.

Sonra sözlerine şöyle devam etti:

«Ortalığı temizliyen Hasan ağa senin cinlerden perilerden kuşkulandığını söyleyince» durumu sana açmayı düşündük ama ne senin ne de çocukların gözlem altında olduğunuzu bilmemeniz gerekiyordu.»

Tatil aylarında kitap okumak için bol bol zaman bulacaksınız. Güzel kitaplar okumakla geçirilen zaman hem eğlenceli hem de faydalı bir işe harcanmış olur. İşte Doğan Kardeş sizler için bir kolaylık düşündü. Tatil aylarında her ay okuyacağınız 10 Doğan Kardeş kitabının isimlerini bu sayfalarda bulacaksınız. Bu güzel ve eğlenceli programı tam olarak uygularsanız tatil sonunda 40 tane çok güzel kitap okumuş olacaksınız. İşte bu ayın tatil kitapları:

BAHARI GETİREN KIRLANGIÇ

Yazan: Maurice Genevoix
Çeviren: Zeynep Menemenci

Fiatı 4 Lira

(Bu kitapta yer alan hikâyeler, bizi yaprakların, kuşların, hayvanların dile geldiği sihirli bir âleme sürükler. Kitabı okuduktan sonra rüzgârda titreşen yeşil dalları, dallarda otuşan kuşları daha başka gözle görecek, bir yaprak koparmaya, tabiatın bir kılına ziyan vermeye kıyamıyacaksınız.)

LEYLEK DEDE

Yazan: Jean Webster
Çeviren: Semra Ozan

Fiyatı 4 Lira

(Bu kitapta hayırsever bir Amerikalı zengin tarafından okutulan Judy adındaki bir genç kızın okul hayatı anlatılmaktadır. Genç kız, öğretim süresi boyunca kendini okutan adama mektuplar yazar. İşte bu mektuplarda yatılı bir kız okulunun bütün hayatı ve aynı zamanda Judy'nin günler geçtikçe değişen, gelişen düşünce ve duyguları tadına doyulmaz bir biçimde anlatılmaktadır.)

HER AY ON KİTAP OKUYORUZ!...

ÇİTLEMBİK

Yazan: Charles Vildrac
Çeviren: Muevvet Mudi

Fiyatı 3 Lira

(Çitlembik adındaki bir keçi yavrusu, sahibinin elinden kurtulduktan sonra tabiatın kucağında çeşitli hayvanlarla arkadaşlık eder, zaman zaman ölümle burun buruna gelir, fakat kurtulur. Bu kitapta sevimli keçi yavrusunun hayat hikâvesini ve hayvanlar âleminin saf ve masum iç dünyasını okuyacaksınız.)

★

GÜMÜŞ KANAT

Yazan: Cahit Uçuk

Fiyatı 10 Lira

(Bu kitapta bir kaza sonunda çalışamaz hale gelen bir mücellit ustasının acılı hayatı, bu hayatı unutturmaya çalışan iyi kalbli ana-oğulun fedakârlıkları heyecanlı ve sürükleyici bir dille anlatılmaktadır.)

★

KURT KANI

Yazan: Jack London
Çeviren: Behçet Cemal

Fiyatı 6 Lira

(Buzlar üzerinde, kar fırtınası altında aç kurtlarla boğuşan insanların hikâyesi. Bu kitap sizi tanımadığınız ülkelerde gezdirecek ve heyecandan heyecana sürükleyecektir.)

★

HALİME

Yazan: Grace Rasp Nuri
Çeviren: Tahir Alangu

Fiyatı 10 Lira

(Cumhuriyetin kuruluş yılları. Birbirini kovalıyan devrimler... Ve bunların Kayseri'nin bir köyündeki yankıları. Bu köyde oturan dul bir kadınla kızı HALİME'nin beliren yeni hayat düzeni karşısındaki durumları.
Bir Alman kadınının, tipik bir Anadolu köyünü keskin bir gözle gören ve en başarılı bir biçimde yansıtan bir romanı.)

KURTLARI YILDIRAN KIŞ

Yazan: Kurt Lütgen
Çeviren: S. Türkis Noyan

Fiyatı 10 Lira

(Kuzey Buz Denizinde buzlar arasında ölümle pençeleşen balina avcılarını kurtarmak için girişilen insanüstü fedakârlığın unutulmaz hikâyesi, bu bölgenin coğrafyası ve her türlü gelenek ve görenekleri. Her sayfasını yepyeni bir heyecanla okuyacağınız ve elinizden bırakmıyacağınız bir kitap.)

★

SICAK ÜLKELER DOKTORU

Yazan: Pierre Fourre
Çeviren: Sermet Sami Üysal

Fiyatı 2 Lira

(Mesleğini ve insanları seven bir doktorun, Afrikanın geri kalmış bir köyünde insanüstü çalışmalarını anlatan bir kitap. Bu bölgenin ilkel hayatı ve her türlü gelenek ve görenekleri. Zevkle okuyacağınız küçük fakat değerli bir kitap.)

★

ALLAH RAHATLIK VERSİN

Derleyen: Jella Lepman
Çeviren: S. Türkis NOYAN

Fiyatı 10 Lira

(Büyüklerinden yeni yeni masallar dinlemek isteyenler için hazırlanmış sevimli bir kitap. İçinde çocukların merak ve heyecanla dinleyecekleri, birbirlerine anlatacakları çok hoş ve güzel masallar bulunmaktadır.)

★

BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ

Yazan: Eflatun Cem Güney

Fiyatı 4 Lira

(Hepinizin çok iyi tanıdığı masal babası Eflâtun Cem Güney'in bu kitabında birbirinden güzel 12 masal toplanmış bulunmaktadır. En güzel türkçe ile yazılmış olan bu kitabı okumaya başladıktan sonra elinizden bırakamıyacak ve bitirdikten sonra da unutamıyacaksınız.)

Kremalı Çilek Tatlısı

•

Derleyen

Gülen Oktay

•

YEŞİL çiftlikte oturan Gülden ailesi oldukça kalabalıktı. Anne, baba Gulden'in yedi çocuğu vardı. Yalnız anne bazan az çocuğu olduğunu bile düşünürdü. Hiç kimseye onlardan dert yandığı olmamıştı. Hepsini ayrı ayrı severdi. Herbirinin başka başka özellikleri vardı. Hele iki küçük, Metinle Çetin evde başlı başına birer neşe kaynağıydılar. Güzel buluşları, zeki şakalarıyla herkesi kendilerine hayran bırakırlardı. Arada sırada yaramazlık da yaparlardı, ama onların tatlı afaconlıklarını bağışlamamak elde değildi.

İş yapmayı pek sevmezlerdi ama tembel de değildiler. Oyun oynamaya, balık tutmaya bayılırlardı. Dikkati çeken diğer bir özellikleri de boğazlarına çok duşkün oluşlarıydı.

Baba sık sık annenin çocukları idare etmekteki ustalığını överdi. Kadın hepsini ayrı ayrı tatlılıkla yola getirmesini çok güzel başarırdı. Hiçbiri annenin bir sözünü iki ettirmezdi.

Haziran sonlarında ılık bir gece Gulden'ler evin önünde oturmuşlar hava alıyorlardı. Yalnız evin iki büyük çocuğu aralarında yoktu. Ertesi gun erkenden kalkacakları için yatmışlardı. Annayle baba ışığın hemen altındaki koltuklara oturmuşlardı. Biri gazetesine dalmıştı. Oteki de çocukların çoraplarını yamıyordu.

Kızların en büyüğü en üst basamakta mavi elbisesinin eteğini bastırıyordu. Bir alt basamağa da ortancayla küçük kız oturmuşlardı. Bez bebeklerine elbise dikiyorlardı. Metin'le Çetin aşağıda, çimenlerin üstüne diz çökmüşlerdi. Buyuk bir dikkatle balık takımlarını bir kutuya yerleştiriyorlardı. Bir ara baba gazetesini elinden bıraktı, kurnaz kurnaz gülümseyerek şöyle bir şarkı mırıldanmaya başladı:

«Yaşlı bir kadın varmış
Eski bir pabuç içinde yaşarmış
Çocukları pek çokmuş
Ama onlardan hiç şikâyeti yokmuş» Baba susunca, «Sen alay etmek istiyorsun, ama» diye atıldı anne.

«Ben gerçekten çocuklarımdan çok memnunum. Eğer onlar olmasaydı, yatakları yapıp toplıyacak, bulaşıkları yıkayacak, bahçeye bakacak; kısacası bize böyle seve seve yardım edecek kimseleri nereden bulurduk? Bahçe deyince aklıma geldi. Çilekler olmuş. Yarın toplıyalım».

Aşağıdaki iki küçük hemen ağızlarını şapırdatmaya başladılar. Zaten yiyeceklerden söz edildi mi dikkat kesilirlerdi.

«Çileğe de bayılırız» dediler. Anne gülümsedi.

«Tamam» dedi. «Bu çok guzel. Yarın kızlar evi temizleyecekler, ağabeyleriniz bahçeyi çapalayıp otları sökecekler; çilekleri toplamak da ikinize düşüyor. Hem çileği de çok seviyorsunuz bundan daha eğlenceli bir iş bulamazsınız doğrusu.»

Birden ikisinin de yüzü asıldı. Metin,

«Ama anne» diye atıldı, «Yarın erkenden balığa çıkacaktık».

«Şimdi tam mevsimi, anne» diye karıştı Çetin. Anne sert bir sesle:

«Çilekleri topladıktan sonra gidersiniz» dedi. İki afacan bir sure hic konuşmadan oturdular Annelerinin ka-

★ Bu sayıdaki Karagöz Oynuyoruz yazısını oku ★

rarından dönmiyeceğini anlamışlardı. Sonra birbirleriyle fısıldaşmaya başladılar.

Anne hallerinden kuşkulanmıştı. İçinden,

«Bunlar aralarında mutlaka bir şeytanlık tasarlıyorlar» diye düşündü.

Ertesi sabah kahvaltıdan hemen sonra anne çocukların eline birer küçük kova verdi.

«Bunlar dolduktan sonra gidebilirsiniz» dedi. «Öğle yemeğinizi de paketliyeceğim. Döner dönmez balığa çıkarsınız. Haydi bakalım şimdi iş başına.»

Daha anneyle kızlar sofrayı toplamadan çocuklar donduler. Kovaları tepeleme kırmızı kırmızı çileklerle doluydu. Yüklerini arka balkona bıraktılar. Yemek paketiyle oltalarını kapıp derenin yolunu tuttular.

Göz açıp kapayıncaya kadar da ortadan kayboluverdiler. Ortanca kız kovaları mutfağa götürdü. Dolaptan bir tepsi alıp boşaltmaya başladı. Birden hayretle bağırdı.

«Al Al Al Şu oğlanların yaptığına bak!»

Diğer iki kız hemen oraya koştular. «Bu yapraklar da ne?» dedi en küçük. En büyüğü adamakıllı kızmıştı. İri iri gözlerini açarak, öfkeli öfkeli: «Ne olacak» diye söylendi. «Kovaları yaprak doldurmuşlar üstüne bir sıracık çilek dizivermişler.»

Anne gülümsemekten kendini alamadı.

«Bize şaka yapmışlar» dedi.

Abla ters ter,

«Aman ne şaka ne şaka» dedi. «Bence güzel bir sopa hak ettiler.»

Anne sesini çıkarmadı. Birşey düşünduğü yüzünden besbelliydi. Bir süre sonra,

«Belki de onları yine böyle bir şakayla cezalandırabiliriz» dedi.

Kızlar bu fikri pek beğenmişlerdi.

«Haydi» dedi anne. «Şimdi bir yandan işlerimizi görürken bir yandan da onlara uygun bir ceza düşünelim.»

Akşam üstüne doğru ev yavaş yavaş kalabalıklaşmaya başladı. Çok geçmeden Metin'le Çetin'de göründüler. Oltalarını bırakıp yemek odasına geçtiler. Elleri kolları bomboş dönmüşlerdi. İçeri giren herkese o gün şanslarının hiç iyi gitmediğini, bu yüzden de balık tutamadıklarını söyluyorlardı.

Birkaç dakika sonra, bütün aile yemek masası başında toplanmıştı. Çatal kaşık tıkırtıları arasında o günkü olayları birbirlerine anlatıyorlardı.

Sıra tatlıya gelince anne ve baba mutfağa gittiler. Herkesin önüne kremalı çilek tatlısı dolu tabaklar getirip koydular. Yalnız Metin'le Çetin'in tabaklarındaki kırmızı değil de yeşildi. Çocuklar da gözlerini yaprak dolu tabaklarına dikmişlerdi.

«Bunları mı yiyeceğiz?» diye sordu Metin.

«Ne olur bize de biraz kremalı çilek tatlısı verin» diye yalvardı Çetin.

«Kaçaklara tatlı yok» dedi büyük abla.

«İşten kaçar mısınız?» diye güldü küçük abla.

Çetin'le Metin birbirlerine bakıştılar.

«Bu defa da şaka bize yapılıyor. Ne yapalım ektiğimizi biçiyoruz» diye acı acı güldü Çetin.

Metin hemen atıldı,

«Bundan böyle önce verilen işleri yapacağız. Söz veriyoruz. Hem sonra anne, biz senin sözünü tuttuk. Bize kovaları verirken onları doldurmamızı söylemiştin. Hatırlarsan içlerine ne koyacağımızdan hiç söz etmemiştin.»

Sofradakilerin hepsi gülmeye başladılar. Bir ara baba yine şarkısına başladı:

«Yaşlı bir kadın varmış
Eski bir pabuç içinde yaşarmış
Çocukları pek çokmuş
Ama onları yola getirmede üstüne yokmuş»

Anne tatlı tatlı güldü. Kalkıp mutfaktan iki tabak kremalı çilek getirdi. Sonra,

«Ne dersiniz kızlara» dedi, «Çilekleri siz topladınız, bunlara da verelim mi?»

«Madem ki, söz verdiler, bu defalık yaramazlıklarını bağışladık.»

HEDİYELİ ABONE KAMPANYAMIZ! ..

Doğan Kardeş Dergisine «3» yeni abone bulan kardeşlerine bir «Doğan Kardeş kitabı» hediye ediyoruz. Kim bu hediyeli abone kampanyasına katılmak isterse bize bulduğu «3» yeni abone kardeşin ayrı ayrı

— Adını, soyadını, ev adresini,

— Yıllık abone bedeli olan 10 liradan 3 abonenin tutarı 30 lirayı banka veya posta havalesiyle P.K. 1146 İstanbul adresine gönderdiğini ve kendi adını, soyadını, adresini

açıkça P.K. 217 Beyoğlu - İstanbul adresine bildirmelidir.

Yapı ve Kredi Bankasının bütün şubeleri abone kabul eder. Yapı ve Kredi Bankasının şubesi olmayan **yerlerde abone bedeli posta havalesiyle gönderilir.**

Siz de Doğan Kardeşin hediyeli abone seferberliğine katılınız. Teşekkürler.

BAŞ AĞRILARI ve SİNÜZİT

Bu sene havalar iyi gitti, o yüzden yazlığa erken taşındık. Kırlar, ağaçlar yemyeşil, sayfiyede çıt yok, zaman zaman coşup öten kuş sesleri iç açıyor, yorgunluk gideriyor gece insan yastığa başını koyar koymaz uyuyor. Akşam saat 10 da yattım, dalmışım; kapının sesi ile uyandım:

— Doktor! Nil, annesiyle seni hastaya götürmeye gelmiş.

— Giyinip geliyorum, dedim.

— Hayrola Hanımefendi?

— Sormayın Doktor Bey, biliyorsunuz, biz kış yaz caddebostandaki apartmanımızda otururuz, kapıcının oğlu hasta imiş, ağlıyor, baş ağrılarına dayanamıyor, içimiz paralandı, soluğu sizde aldık.

Bilmezsiniz küçük Ömer ne efendi çocuktur; babasına annesine hattâ bütün apartmana yardım ettiği gibi sınıflarını da hep birincilikle geçiyor.

— Hemen gidelim.

On dakika sonra Caddebostan'da olduk. Hasta 12 yaşlarında, zeki olduğu gözlerinden belli.

— Adın ne evlâdım?

— Ömer.

— Kaç yaşındasın? Nerenden şikâyet ediyorsun?

— 12 yaşındayım, orta ikiye geçtim iki senedir, başım ağrır, gözlerimin içi yanar; huzurum kaçar.

— Ağrı, başının bütünümü mü, yoksa yarısını mı kaplıyor?

— Alnımı, tuttu mu doktor amca, dayanamıyorum, etrafımı üzmemek için dişimi sıkıyorum, fakat bu defa çok şiddetli bastırdı sizi, apartmandakileri uyandırdım, özür dilerim.

— Haber vereceksin ki tedavi olasın, soyun bakayım.

— Kalbin, ciğerlerin, miden barsakların sağlam, yalnız yüzündeki Sinusler hassas. Sen sık, sık nezle, grip, bronşit olur musun?

— Kış aylarında nezleden kurtulduğum gün yok desem yeridir.

— Anlaşıldı, muzmin sinüzitin var.

— Sinus, sinüzit nedir? ne yapar doktor bey?

— Sinüsler yüz ve alındaki kemik boşluklarıdır, burun deliklerinden giren havayı nemlendirmeye, ısıtmaya yarar, ayrıca solunum sırasında içeri giren tozları, mikropları daha ileri gitmekten alıkoyar, böylece ciğerlere giden havanın tertemiz olmasına imkân verir. Sinüslerin hastalanması bir iltihaplanma sonucu ortaya çıkar, uzun süren bir soğuk algınlığı, peşpeşe üşütmeler, grip, kızıl ve benzeri hastalıklar sebep olur. O zaman ateş olur veya olmaz, burun tıkanır, alında şiddetli baş ağrısı belirir.

— Düzelmez mi?

— Tabii, düzelecek, ilaçları alacak, kuş gibi olacaksın, yalnız evvelâ yüz ve alın kemiklerinin filmini alacağız. Yarın bizim hastahaneye babanla geleceksin, röntgen filmini çekeceğiz. Şimdilik şu şurubu iç, sabaha kadar rahatlarsın.

Ertesi günü, hastahanede Ömerin baş ve yüz filmi çekildi, baş ağrılarının sinüzitten ileri geldiği görüldü.

— Şimdi ne yapacağız doktor amca?

— Ağrı giderici, ateş düşürücü burun deliklerini açıcı ilâçlar yazdım, onları muntazam alacaksın ve bir hafta içinde düzeleceksin.

— Sağ olunuz.

— .....

On gün sonra Nil ve Ömer beraberce telefon ettiler. Ömerin ağrılardan kurtulduğunu teşekkür edip bildirdiler.

Dr. Kâmran ŞENEL

MICHELANGELO

DEVLERİN YARATICISI

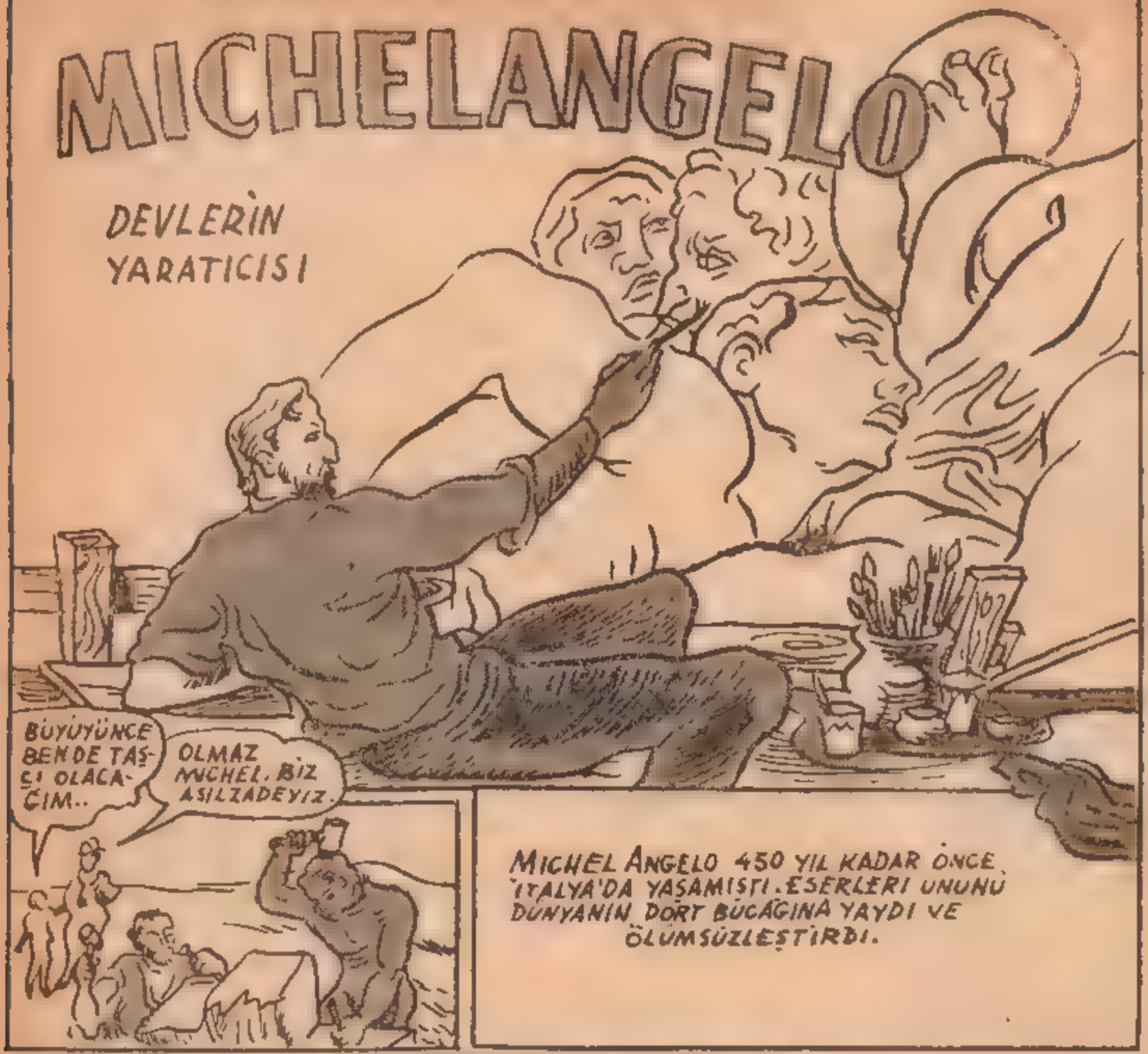

MICHEL ANGELO 450 YIL KADAR ÖNCE İTALYA'DA YAŞAMIŞTI. ESERLERİ UNUNU DÜNYANIN DÖRT BUCAĞINA YAYDI VE ÖLÜMSÜZLEŞTİRDİ.

BU OKULA YALNIZ SOYLU KİŞİLERİN ÇOCUKLARI ALINIR
PEKİ BABA
ÖĞRETMENİM MICHEL DEFTERİNE BENİM KARİKATÜRÜMÜ YAPIYOR
BABAM ARKADAŞLARIMI ÖRNEK ALMAMI TEMBİHLEMİŞTİ
BU YAPTIKLARINI BABAN DUYSA NE DER!
SANA ONLARIN HAREKETLERİNİ ÖRNEK ALMANI SÖYLEMİŞTİM. YÜZLERİNİ DEĞİL YOKSA OKULDAN KOĞARLAR
İZİN VERİRSENİZ OĞLUNUZ BENİM OKULUMA DEVAM ETSİN. ONA BİR ŞEYLER ÖĞRETEBİLMEK ŞEREFTİR
YABANCI, ÜNLÜ BİR RESİM USTASIYDI. ÇOCUĞUN RESİMLERİNİ GÖRMÜŞ VE BEĞENMİŞTİ..
BOŞUNA DOSTUM. RESİM ÇİZMEKTEN BAŞKA BİR İŞE YARAMAZ!
OKULUM FLORANSA'NIN EN İYİ GÜZEL SANATLAR OKULUDUR ONU YETİŞTİRECEĞİME İNANIYORUM.
GÜZEL OLMUŞ MICHEL ARTIK MEDİCİ SARAYINDA BAHÇEDE ÇALIŞABİLİRSİN.
A'PIERO ORADA OTURUYOR.
PİERONUN BABASININ GÖZÜNE GİRERSEN ÇABUK MEŞHUR OLURSUN!
BİR GÜN SARAY BAHÇESİNDE..
BU HEYKELİN DİŞİNİ NİÇİN KIRDIN MICHEL
ÇOK YAŞLI DA ONDAN MAJESTELERİ.

MAJESTE YANI PIYERO NUN BABASI SENI GÖRMEK ISTIYOR, BABA!
YINE NE YAPTIN! HEPIMIZI ZINDA ATACAKLAR MUTLAKA
MEDICI AILESININ BAŞI MICHELI ÇOK SEVIYORDU...
OĞLUNUN ISTIDADI GELIŞSIN ISTIYORUM. BUNDAN BOYLE KENDI EVLADIMDAN AYIRMIYACAĞIM.
TEVECCÜNUNUZ EFENDIM
MEDICILERIN BAHÇESINDE YINE BIR RESIM ÖĞRENCISI MICHEL'LE ALAY EDIYORDU..
PRENS GIBI GIYINMIŞ AMA NE YAPSA O ÇIRKIN SURATINI DEĞIŞTIREMEZ!.
TORRIGIANO ÇOK KISKANÇ.
TORRIGIANA BIRDEN TOKMAĞI KAPTI...
EYVAH! DUR NE YAPIYORSUN.
MICHEL'IN BURNUNA INDIRECEK..
IŞTE BU SENIN YUZUNU DEĞIŞTIRECEK!
BUNUN CEZASINI OMRUN BOYUNCA SURGUNDE KALARAK ÇEKECEKSIN.
IYIKI TORRIGIANO BURNUNU KIRDI SON ZAMANLARDA PEK BUYUMUSTU.. MEDICILERIN BAŞINA GEÇINCE BOYUNUN ÖLÇÜSÜNÜ ALIRSIN..

MUHTEŞEM LORENZO ÖLDÜ!
YAŞASIN PIERO!
YAŞASIN MEDİCİ HANEDANI
MICHELANGELO TİPİLİ BİRGECE SARAYDAN AYRILDI...
FAKAT EVİNDE HİÇ İYİ KARŞILANMADI
ARTIK SENİN EVİN MEDİCİ SARAYI. MEDİCİ SENİ EVLATLIK ALMAMIŞ MIYDI?
AMA, PIERO, KARDEŞİ OLMAMI İSTEMİYOR
KAPI VURULUYOR!
PIERO MICHEL'IN DERHAL SARAYA DÖNMESİNİ EMREDİYOR.
MICHELANGELO DERHAL GİTTİ.
BENİMLE KONUŞURKEN EĞİLECEKSİN KÖLE! ŞİMDİ GİT KARDAN ADAM YAP MISA FİRLERİMİ EĞLENDİR.

ÇABUK BİTİR ŞUNU. BAKALIM KÖLE NE YAPMIŞ...
MICHELANGELO PIERO YA İYİ BİR OYUN OYNAMIŞ.
A!A!. KEÇİ AYAKLI!
PIEROYA NEKADAR BENZİYOR.
ŞU SADAKAN, DİLENCİ! DEFOL GİT!
MİSAFİRLERİNİZİ EĞLENDİREDİM!
MICHELANGELO'NUN DOSTLARI SEHİRDEN UZAKLAŞMASINI SÖYLEDİLER!
ÇABUK KAÇ! YOKSA PİERO SENİ BIRAKMAZ!
PEKALÂ. BU GECE
İKİ ARKADAŞIYLA YOLA ÇIKTI..
MICHEL ANGELO İŞ ARARKEN BİZ DE PARASININ İCABINA BAKALIM!.
BEN DE OYUN İÇİN YOLA ÇIKMIŞTIM
Mehmet Ali & Akşamseferoğlu

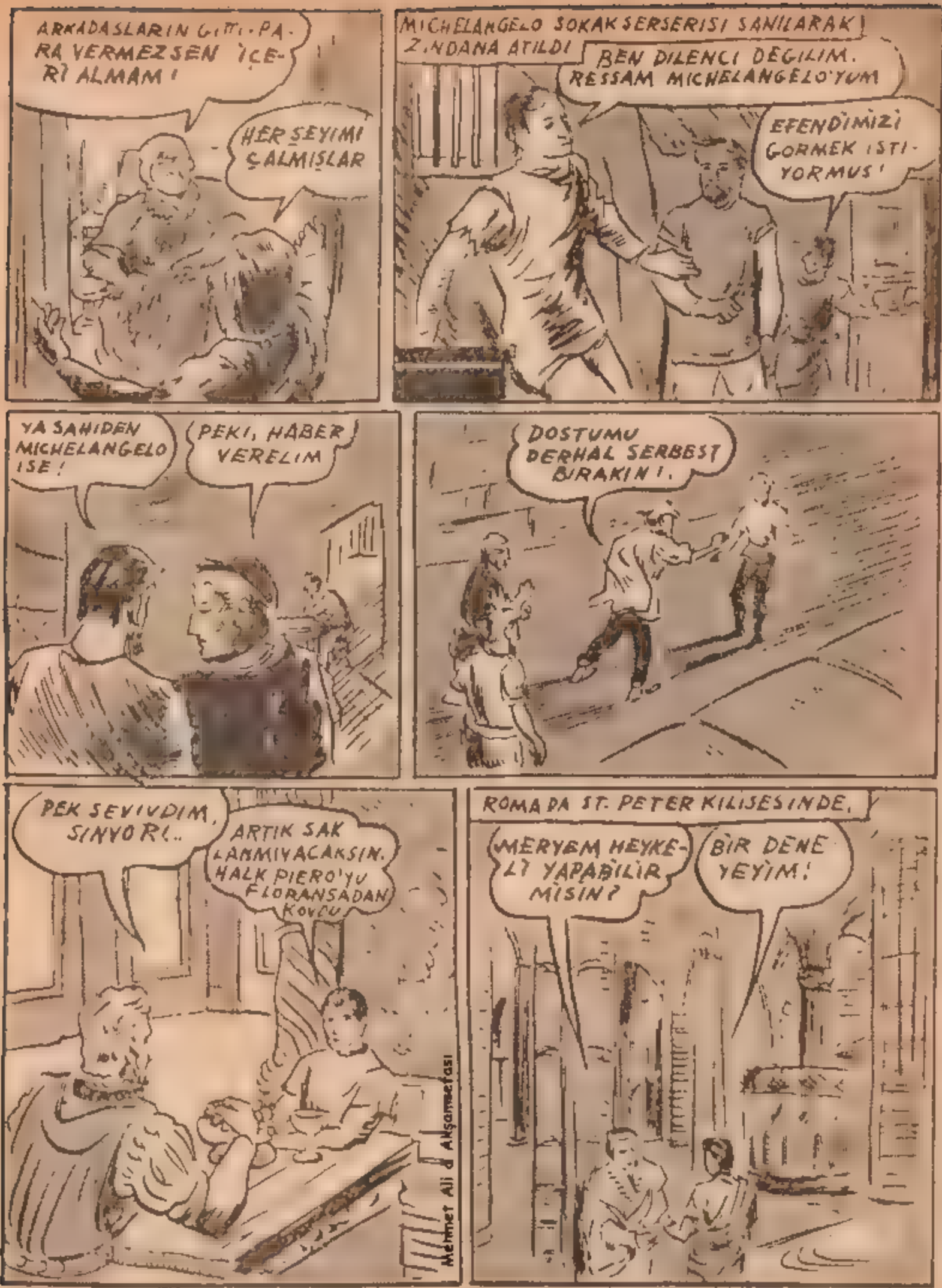
ARKADAŞLARIN GİTTİ. PARA VERMEZSEN İÇERİ ALMAM!
HER ŞEYİMİ ÇALMIŞLAR
MICHELANGELO SOKAK SERSERİSİ SANILARAK ZİNDANA ATILDI
BEN DİLENCİ DEĞİLİM. RESSAM MICHELANGELO'YUM
EFENDİMİZİ GÖRMEK İSTİYORMUŞ!
YA SAHİDEN MICHELANGELO İSE!
PEKİ, HABER VERELİM
DOSTUMU DERHAL SERBEST BIRAKIN!.
PEK SEVİNDİM, SİNYORİ..
ARTIK SAKLANMIYACAKSIN. HALK PIERO'YU FLORANSADAN KOVDU
ROMA DA ST. PETER KİLİSESİNDE,
MERYEM HEYKELİ YAPABİLİR MİSİN?
BİR DENEYEYİM!
Mehmet Ali d Akşamcıfası

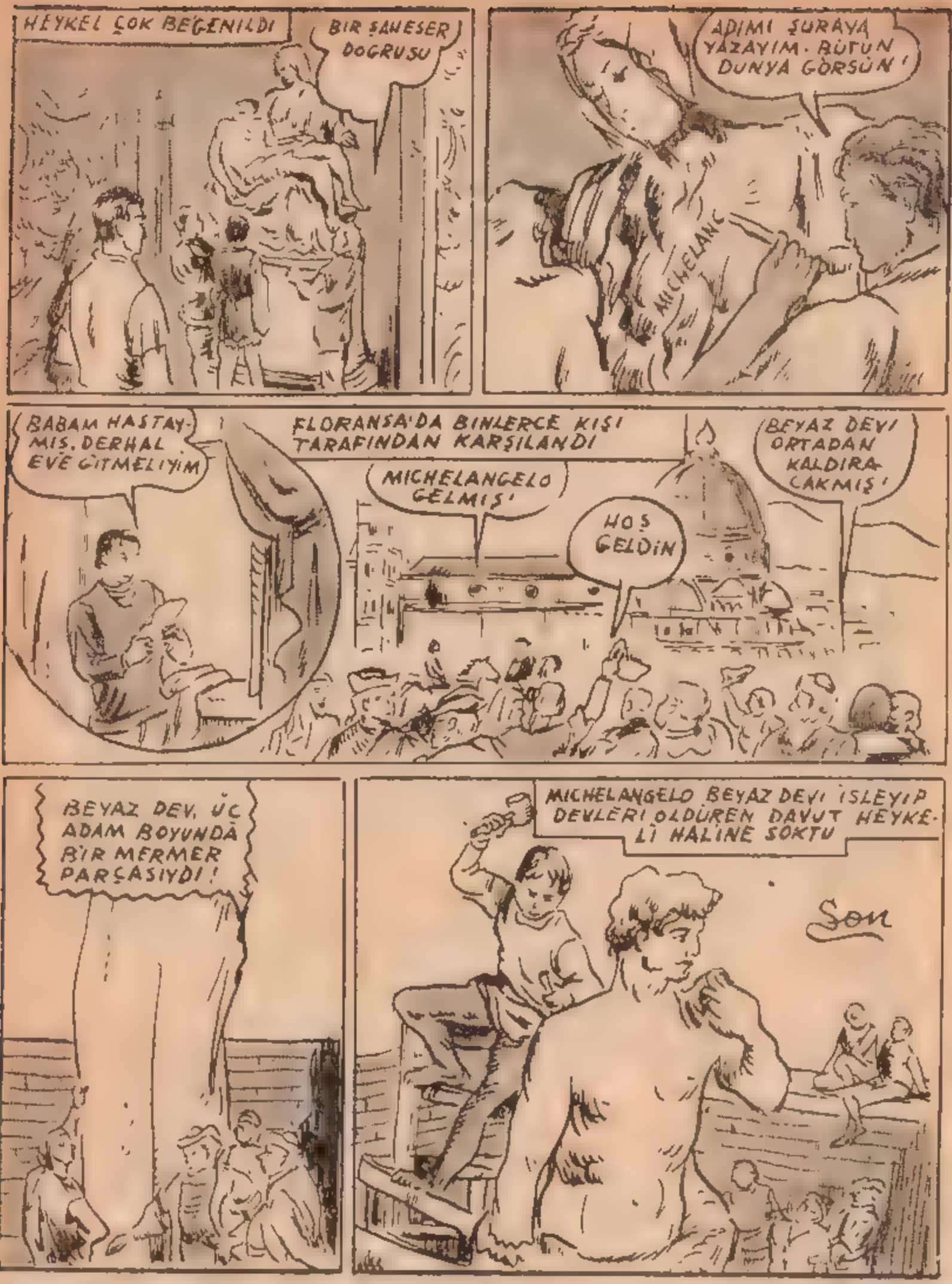
HEYKEL ÇOK BEĞENILDI
BIR ŞAHESER DOĞRUSU
ADIMI ŞURAYA YAZAYIM · BÜTÜN DÜNYA GÖRSÜN!
MICHELANG
BABAM HASTAYMIŞ. DERHAL EVE GİTMELİYİM
FLORANSA'DA BINLERCE KIŞI TARAFINDAN KARŞILANDI
MICHELANGELO GELMIŞ!
HOŞ GELDİN
BEYAZ DEVI ORTADAN KALDIRACAKMIŞ!
BEYAZ DEV, ÜÇ ADAM BOYUNDA BİR MERMER PARÇASIYDI!
MICHELANGELO BEYAZ DEVI İŞLEYIP DEVLERI OLDÜREN DAVUT HEYKELİ HALINE SOKTU
Son

Hafif Kazalarda İlk Yardım

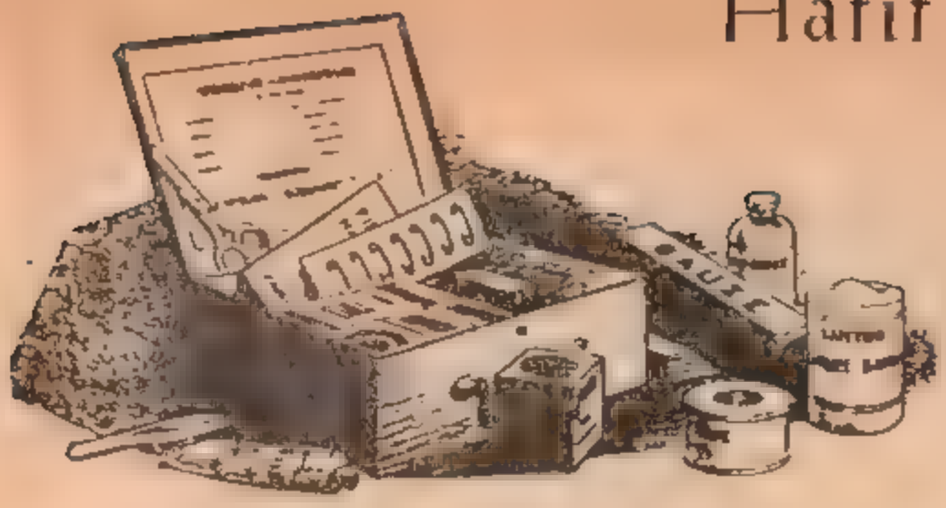

HAFİF KAZALARDA İLK YARDIM

Kazaya uğrayanlara herkes yardıma koşar. Yalnız önemli olan, bir insanlık borcunu ödemek değil de yaralıya faydalı olabilmektir. Bazen gelişi güzel, yanlış bir yardım fayda yerine zarar verir. Bu yüzden ilk yardım konusunda herkesin bilgili olması, hiç değilse birtakım temel kuralları bilmesi gereklidir

Eğer kaza yerinde büyükler varsa, çocuklar ilk yardım işini onlara bırakmalıdır. Ama başka kimse yoksa, çocuklar ilk tedaviyi gerektiği gibi yapabilirlerse, bir insanın hayatını kurtarmış yahut da sakat kalmasını önlemiş olurlar. Hafif kazalarda da ne yapılacağını bilmek çok önemlidir.

ŞİŞ VE ÇÜRÜKLER

Bir yere çarpıp yaralanmıyanımız yok gibidir Bir yere kuvvetlice çarpınca o nokta morarır ve şişer Eğer buraya hemen buz veya soğuk suya batırılmış bez konursa şiş iner ve morartı olmaz.

KESİK VE SIYRIKLAR

Kesik ve sıyrıklar mikropların vücuda kolayca girebilecekleri kapılardır. Ayaklarını içeri attıkları, yaranın iltihaplanması, ağrı, ateşle belli olur. Bu yüzden yaranın tamiz tutulması gerekir.

Bir tarafı kesilen birine yardım etmeden önce ellerinizi güzelce yıkayın. Kesik yere parmaklarınızı sürmemeye dikkat edin. Çünkü sabun ellerinizdeki bütün mikropları öldürmeye yeterli değildir.

Kesiğin üstü kirliyse sakın sabunlu suyla yıkamaya kalkışmayın. Temizleyeyim derken mikropları içeri sokarsınız. Bir defa şuda, deride bir sürü mikrop bulunur. Yara kanıyarak kendi kendini temizler. Eğer yara çok kirliyse ilkin gazlı bezle veya alkole batırılmış temiz bir bezle temizlenmelidir. Ayrıca yaranın içindeki mikropları yok etmek için de kesiğe tentürdiyot sürülmelidir. Yalnız bu da gelişi güzel yapılmamalıdır. Yaranın içi ve etrafı tentürdiyotlanır. İyice kuruduktan sonra yara gazlı bezle sarılmalıdır. Yaraya bir defa tentürdiyot sürülür. Göz, ağız ve buruna çok yakın yerlerde de tentürdiyot kullanılmamalıdır. Tentürdiyot sürüldükten sonra kuvveti artar çünkü içindeki alkol buharlaşır ve geriye iyot kalır. Eğer içinde çok fazla iyot varsa, deriyi yakacağından faydadan çok zarar verir.

KANAMALAR

Eğer yara çok derinse, doktor gelinceye kadar, yapılacak iş, yaralının kan kaybetmesini önlemektir. Bir gazlı bez parçasını veya temiz bir bezi yaranın üstüne koyup sıkıca bastırın. Eğer bu şekilde kanı dindiremediyseniz, bir atar damarın üstüne parmağınızı bastırarak kanın yaraya gitmesini durdurabilirsiniz. Parmağınızı koyacağınız yer yürekle, yara arasında ve atardamarın kemik üzerinden geçtiği bir nokta olmalıdır. Kol ve

bacaklardaki kesiklerde, kan, yara belirli yerlerden bir bezle sıkılmak suretiyle dındırılebilir. Sakın iple sıkmaya kalkmayın, kravat, mendil, başörtü veya bir kumaş parçası kullanın. Bezi ancak iki yere bağlıyabilirsiniz, dizle kalça arası ve üst kol. İlkin kan damarının üstüne birkaç kat yaptığınız bir gazlı bezi yerleştirdikten sonra kola veya bacağa eşarp veya kravatı bağlayın. Bezin altından bir değnek sokup bunu döndürerek damarı iyice sıkıştırın. Ama bu yol en son başvuracağınız çare olmalıdır. Kanı bu şekilde dındırmek tehlikelidir. Arada sırada gevşetmeyi sakın unutmayın. Kan diner dinmez hemen sargıyı çıkarın Ayrıca yara kanarken bile sargının her onbeş dakikada bir gevşetilmesi gerekir

Burun Kanaması:

Burnu kanayan kimsenin hemen yakasını açıp başını arkaya yatırın Ağzından nefes alsın. Burnun üstüne soğuk suya batırılmış bir bez koymak da kanı dındirir. Eğer kanama fazlaysa burun deliklerini 4-5 dakika kapamak faydalıdır. Eğer kanama uzun sürerse mutlaka bir doktora başvurmalıdır.

Kan dındıkten sonra, birkaç saat kadar hızlı burun çekilmemeli ve sümkürmemelidir

KIYMIK BATMASI

El veya ayaklara kıymık batması sık sık karşılaşılan kazalardandır. Eğer kıymık gerektiği gibi çıkarılır ve yerinin mikroplanmamasına dikkat edilirse yara yeri çarçabuk kapanır

İlkin mikropları öldürmek için yaranın etrafına tentürdiyot sürülmelidır. Sonra alevde yakılarak temizlenmis bir iğneyle kıymığı çıkarmalıdır. Kıymık çıktıktan sonra, yaranın kanaması faydalıdır. Kan mikropları alıp götürür. Bu yüzden kıymığı çıkardıktan sonra deriye bastırarak hafifçe kanatmalıdır. Sonra yaraya tentürdiyot sürülmeli ve sargı beziyle sarılmalıdır. Eğer kıymık çok derinlerdeyse bunu bir doktorun çıkarması gerekir

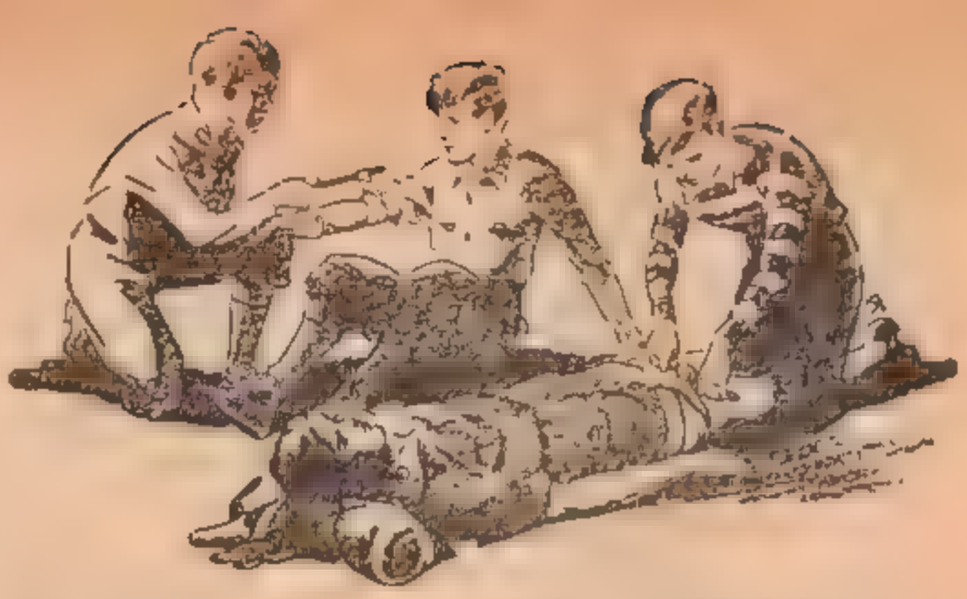

Sık sık raslanan kazalardan biri de göze toz, kirpik veya diğer yabancı maddelerin kaçmasıdır Başınıza böyle bir şey gelirse, sakın gözünüzü ovalamayın zira böylece yabancı cismin gözünüzü çizmesine sebep olursunuz İlk yapılacak iş, üst göz kapağını hafifçe dışarıya doğru çekerek, kaldırıp indirmektir. Böylece gözyaşının tozu göz pınarlarına sürüklemesine yardım edersiniz. Eğer bu şekilde bir sonuç elde edemezsenız, temiz bir bezi ıslatıp gozünüzün üstüne koyun ve hemen bir doktora koşun

YANIKLAR

Derin ve fazla yanıkları mutlaka bir doktorun görmesi gerekir. Eğer elbiseler yanan derinin üstüne yapışmışsa çıkarmaya kalkışmayın çünkü bu doktorun yapacağı bir iştir.

Hafif yanıklarda sancıyı dındirmek için yaranın üstünü ıslak bir sargı beziyle sarın. Ayrıca her yarım litreye bir kaşık karbonat konularak kaynatılan suya batırılmış gazlı bez de ağrıyı alır. . Tehlikeli yanıklarda doktor gelinceye kadar, bu şekilde bir tedavi yapılabilir

Vazelin ve zeytinyağı hafif yanıkları çarçabuk iyileştirir

Pek çok kimse güneş yanıklarının tehlikeli olduğunu bilmez Bahardan yaza geçilirken vücudu birdenbire uzun bir sûre güneş ışınları altında tutmamalıdır ancak yavaş yavaş alıştıktan sonra güneşte kalmak doğrudur. Her gün kısa bir süre güneşte dolaşılırsa deri esmerleşir, boylece güneş yakmasına bağışıklık kazanır

Denize ilk defa girmeye başladığınız zaman, vücudunuzun su üstünde kalan kısımları çok daha fazla yanar çünkü denizin yüzeyi bir ayna gibidir. Üstüne düşen güneş ışınlarını yansıtır.

Hafif güneş yanıklarını karbonatlı suya batırılmış bezle pansuman yaparak yahut vazelin veya zeytinyağı sürerek geçirmek mümkündür. Ayrıca eczanelerde güneş yanıkları için çeşitli ilâçlar da vardır. Deri su toplamışsa yani yanık şiddetliyse doktora başvurmalıdır.

ZEHİRLENMELER

Zehirlenme kazaları da oldukça yaygındır. Özellikle çocuklar, okuma yazma bilmediklerinden ve zehirli şeyleri de tanımadıklarından sık sık zehirlenirler. Bu yüzden, tehlikeli maddelerin ortada bırakılmaması gereklidir.

Birisi zehirli bir şey yemiş veya içmişse hiç vakit kaybetmeden doktora başvur-

malıdır. Yalnız doktor gelinceye kadar yapılması gereken şeyler vardır. Zehirin hemen dışarı çıkarılması gereklidir. Bu yüzden zehirlenene içine tuz veya karbonat konulmuş ılık su içirilir sonra da kusturulur. Ayrıca parmağı boğaza sokarak da kusturulabilir. Bu arada midenin tamamen boşalmasına dikkat etmelidir.

BURKULMA VE KIRIKLAR

En çok raslanan kazalardan biri de budur. Burkulmalardan bazısı kısa bir süre ağrıyıp geçtiği halde bir kısmı günlerce sancır. Bu yüzden bazı burkulmalarda mutlaka doktora gitmelidir. Ayağınız burkulduğu zaman sırt üstü yatıp ayağınızı bir yastık üstüne koyun. Burkulan el bileğiyse bir sargıyla bağlanıp boyuna asmalıdır.

Bazen, insan kemiğinin kırıldığını anlıyamaz. Ağrısı hafiftir. Burkulma sanır. Eğer durumdan kesin olarak emin değilseniz kırılmış gibi davranın

Kırıklarda hastayı hareket ettirmek doğru değildir. Kemiğin kırıldığı yer dayanılmıyacak kadar çok ağrır ve şişer. Bazen kolda veya bacaktaki kırık kemiği hemen bakar bakmaz anlıyabilirsiniz çünkü o kısım ters tarafa dönmüştür Bazı durumlarda kırılan kemik deriden dışarı fırlar.

Bir tarafı kırılan bir kimseye ilk yardım şu şekilde yapılmalıdır. Hastayı olduğu yerde yatırın ve üstünü örtün. Eğer mutlaka kaldırılması gerekiyorsa kırık kemiğin oynamaması için kırık organın iki yanına birer tahta parçası koyup etrafı iyice sarılmalıdır.

BAYILMALAR

Bazı kimseler kapalı bir yerde uzun bir süre kalınca, açlıktan veya yorgunluktan bayılırlar. Bayılmak üzere olan bir kimsenin başı döner, rengi sararır. Fenalaştığını anlıyan kimse hemen yere yatmalıdır. Tiyatro, sinema gibi bir yerde ise başını dizlerinin arasına koyup öne eğilmelidir.

Bayılan bir kimse yüzüne su serpilerek ayıltılabilir. Bütün uğraşmalar bir sonuç vermezse, doktor çağırmalıdır.

UZAKTAKİ SES

Uzakta bir ses var,
O ses benim sesim,
Yankı yapıyor her gün,
O ses benim sesim.

Güller açıyor bahçemde,
O ses gene var.
Yağmur yağıyor bazen
O ses gene var,

İLKBAHAR

İlkbahar,
Nereden buldun bunları?
Bu çiçekleri, kuşları,
Meleşen kuzuları
Gülüşen çocukları.

İlkbahar,
Gölgesi serin ağaçların,
Güneşin sıcaklığı,
Herşeyin tadı,
Hep seninle başlar.

İDİL ÖZERDEM

Kilitli Kapının Ardı

Ülker saçlarını taramak için duvardaki büyük aynaya bakınca, içi adlandıramadığı bir korkuyla burkuldu. Birden neşesi kaçtı. Artık aynada saçlarının biçimine değil de yatak odasından tavan arasına açılan kapıya bakıyordu. Gerçekte bu kapının öyle ilgi çeken bir tarafı da yoktu. Beyaz boyalı, tokmağı pırıl pırıl parlıyan basbayağı bir kapıydı.

«Belki de ardında ne olduğunu bilmediğim için, bu koca köşkün çatı katını hiç görmediğim için, kapısı beni böyle ürkütüyor» diye söylendi.

Göl kıyısında, yüksekçe bir tepenin üstünde, eski zaman şatolarını andıran o köşkü satın alırlarken emlâk komisyoncusunun dedikleri kelimesi kelimesine aklındaydı:

«Tavan arasını kullanmazsınız her halde. Anahtarı şimdilik bende

kalsın... Eski ev sahibinin kırık dökük birkaç parça eşyası var. Belki de duymuşsunuzdur, ev sahibi Emine hanım gölde boğulmuştu. Malı mülkü, sayıları pek fazla olan yeğenlerine kaldı. Köşk baştan aşağı onarıldı. İçi tamamen değiştirildi. Satılıp parası mirasçılar arasında bölüştürülecekti. Ortaya bir senet meselesi çıktı. Bazı bonolar ortadan kaybolmuş. Bu yüzden mirasçılar arasında kesin bir bölüştürme yapılamadı. Birkaç güne kadar tavan arasını da boşaltacağız.»

Ülkerler ailece eve bayılmışlardı. Hem eski devirlerden kalma tarihî bir havası vardı, hem de içi çok konforluydu.

Bir akşam üstü Ülker arkadaşlarıyla okuldan dönüyordu. Bir ara Leyla,

«Ülker siz gerçekten şu perili Yeşil Köşkte mi oturuyorsunuz? Hortlaktan da korkmuyor musunuz? Çok cesursunuz doğrusu!» dedi.

Leyla iğneleyici şakalar yapmaya bayılırdı. İlkin Ülker bu sözleri de o soğuk şakalardan biri sandı güldü. Ama Leyla gülmüyordu. Hele Gülçin'in ciddî halini görünce kız duyduklarını ne türlü yorumlayacağını şaşırıp kaldı.

Hemen evi savunmaya girişti.

«Yepyeni boyanmış, modern araçlar bulunan evlerde hortlakların ne işi var?»

«Eğer Emine hanımın canı evde dolaşarak yerlerde ıslak ayak izleri bırakmak isterse, sizin modern fırınlar nasıl mâni olur?»

«Siz kimi kandırıyorsunuz» dedi Ülker, «komisyoncu amca Emine hanımın bir sandal kazasında öldüğünü söyledi.»

Kızlar birbirlerine bakıştılar.

«Nasıl olsa başkasından duyacak» dedi Leyla «bari biz söyleyelim: Emine hanımın cesedini bulamamışlar».

«Civarda oturan herkes, bu acıklı hikâyeyi bilir. Kocasının uçağı göle düştükten sonra kadıncağız deliye dönmüş, bir süre sonra acısına dayanamaz olmuş Rüzgârlı bir gecede sandalına atlayıp onu aramaya çıkmış. Ertesi sabah alabora olmuş sandalı bulmuşlar.»

Bu defa sözü yine Leyla aldı:

«Dediklerine göre, dolunay sıralarında bazı geceler kadın gölden çıkıp bir zamanlar mutlu günler yaşadığı köşkü dolaşırmış.»

Kızlar bu arada Emine hanımın odasının çatı katında olduğunu da söylediler.

Ülker bunları öğreneli aradan haftalar geçmişti, unutmak şöyle dursun öğrendiklerini aklına her gün biraz daha yerleştiriyordu. Hele o gece odasının ay ışığıyla gündüz gibi aydınlandığını görünce gözlerini kapıdan ayıramaz oldu. Kulağı kirişte tıkırtıları dinlemeye başladı. Bir an kapının tokmağı döner gibi geldi. Kız olduğu yerde taş kesildi.

Sonra saçma şeyler düşündüğü için kendine kızdı. Hattâ korkusunun yersizliğini ispatlamak için kalkıp kapıyı yokladı. İçi rahatladı derin bir uykuya daldı.

Kapıyla ilgili bütün korkularını unuttu gitti. Yalnız ertesi sabah odasında yalınayak dolaşırken dolabının önünde ıslak bir yere bastı.

Kahvaltıda, arkadaşlarından duyduklarını ve odasında gördüğü pis su izlerini annesine, babasına anlattı. İkisi de inanmadıkları gibi, söylentilere kandığı için kendisini çok ayıpladılar. Sofradan kalkınca Ülker annesinden Leyla'yla Gülçin'i gece yatısına çağırmak için izin aldı.

Kızlar bütün gece nö-

bet beklemeye ve olanları görmeye karar vermişlerdi. Uykuları gelmesin diye bir süre kuru yemiş, meyva yediler.

Gece yarısına doğru anne başını kapıdan uzattı yatma zamanının çoktan geldiğini söyledi ve ışığı söndürüp gitti. Oda ay ışığıyla doldu üçünün de gözleri tavanarasının kapısına dikildi. Çok geçmeden uyuya kaldılar.

Gürültüden ilk uyanan Gülçin oldu. Tam tepeden, tavan arasından geliyordu

«Pıt, Pıt, Pıt!...» Sonra yerde bir şey sürükleniyormuş gibi boğuk bir ses...

Otekileri de uyandırdı. Korkudan yerlerinden kıpırdayamıyorlardı. Ama birbirlerini cesaretlendirmekten de geri durmuyorlardı.

«Al yüzüm ıslandı» diye yerinden sıçradı Gülçin. Bunun üstüne Ülker bütün gücünü topladı, yerinden kalkmasıyla sıçraması bir oldu. Suya basmıştı. Sonra başına da bir damla düştü.

«Tamam» dedi, «bu su tavandan damlıyor, yalnız yağmur yağmıyor nereden...» Sözünü bitirmeden kapıya doğru yürüdü, tokmağa asıldı, kapı açılıverdi. «Annene babana haber verelim» diye fısıldadı Gülçin.

«Şimdi onlar cin, peri hortlak diye bir şeyler olmadığını söyleyip bizi yatırırlar. En iyisi gelin biz kendimiz şu çatı katını iyice araştıralım.»

Gülçin yerinden kıpırdamadı, «Bak» diye fısıldadı. «Aklıma tuhaf bir şey geldi, kadının cesedinin bulunmadığı söylenir. Ya gerçekten ölmediyse, çıldırdıysa ve orada çatıda oturuyorsa!»

«Yok canım» dedi Ülker. «Biz iki aydır burada oturuyoruz. Öyle olsaydı kendini çoktan ele verirdi. Hem sonra yiyecek içecek nereden buluyor?»

«Belki de geceleri siz uyurken mutfağınızdan aşırıyordur.»

Birden Ülker'in aklına akşam yemeklerinden kalan böreklerin, tatlıların ortadan kayboluşu, peynir, sucuk, ekmek v.s. nin eksilişi geldi. O bunları hep evdekilerden birinin gece acıkıp karnını doyurması şeklinde yorumluyordu.

Kızlar usulca kapıdan süzüldüler. Kapkaranlık merdivenleri tırmanmaya başladılar. Her bastıkları yerden türlü türlü gıcırtılar çıkıyordu. Gülçin birkaç basamak geride kalmıştı.

Öndekiler merdivenin üst kısmına varınca birden tiz bir çığlık koptu. Birtakım çarpma sesleri duyuldu. Sonra ortalık derin bir sessizliğe gömüldü. Bu sırada Gülçin olduğu yere yığıldı kaldı. Kendini toplaması on dakika kadar sürdü. Ona aradan yüz yıllar geçmiş gibi geldi. Emekliye, emekliye merdivenlerden indi. Sonra bütün gücünü toplayarak ayağa kalktı. Ülker'in annesiyle babasının odasının kapısını vurdu. Babası dışarı çıktı. Uykulu uykulu gözlerini uğuşturuyordu.

«Çabuk peşimden gelin» diye telâşla söylendi, «Hortlak Ülker'le Leyla'yı yakaladı, tavan arasındalar.»

İlkin baba bu sözlerden bir şey anlamadı. Sonra, «Ne!» diye hayretle bağırdı. «Çatıdalar mı? Hortlak mı dedin?»

Ülker'in annesi de uyanmıştı.

«Haydi sen bir yukarı bak Ahmet» dedi. «Ben polise telefon edeyim.»

Ahmet amca hemen mutfaktan bir merdane kapıp Ülker'in odasına koştu. Merdivenleri ikişer ikişer çıkıyordu. Yukarı varınca az kalsın bir adamla çarpışacaklardı. Tıknaz adamın koltuğunun altında geniş ağızlı kocaman bir cam kavanoz vardı. Öteki eliyle de

arka cebinden büyük bir anahtar çıkarmaya çalışıyordu. Birden Ahmet amcanın üstüne atıldı. İkisi birden yere yuvarlandılar. Kavanoz düştü parça parça oldu. Bu sırada polis de yetişmişti.

Her şey öylesine göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir zamanda oldu ki, bir ara herkes şaşkın şaşkın birbirine bakmaya başladı. Anne toplanıp telâşlı, telâşlı,

«Peki kızlar nerede?» diye söylendi. Kızlar sanki yer yarılıp içine girmişlerdi. Bir duvara boydan, boya tahta su depoları sıralanmıştı. Bunların önünde yer, yer su gölcükleri vardı Taban tahtalarındaki aralıklardan su aşağı kata damlıyordu.

Polislerden biri,

«Şu depolara da bakalım» dedi

Depoların görünüşü annenin hiç hoşuna gitmemişti.

«Bunları neye koymuşlar sanki?» diye söylendi.

«Su sarnıcı» dedi polis. «Saçaklardan gelen yağmur suları depolarda toplanır. Oradan da musluklara dağılır.»

Bu sırada depoların birinden boğuk bir gürültü duyuldu. Hemen koşup kapağını açtılar. Kızların ikisinin de elleri, ayakları, ağızları bağlanmıştı. Deponun içinde yarım metreden fazla su vardı. Leyla dikkati çekmek için ikide bir başını çeperlere vuruyordu

Hemen kızları dışarı çıkardılar. Ellerini, ayaklarını, ağızlarını çözdüler, pijamalarından şıpır, şıpır su damlıyordu. Anne eski eşyalar arasında bir palto bulup kızları sımsıkı sardı.

Ulker biraz kendine gelince polisin bileklerine kelepçe taktığı adamı göstererek,

«İşte bu adam» dedi. «Biz geldiğimizde depodan bir cam kavanoz çıkarmaya çalışıyordu. Bizi görünce hemen yakalayıp elimizi ayağımızı bağladı. Ağzımızı da tıkayıp kapıyı üstümüze kilitledi.»

Leyla'nın gözü kelepçeli adamın ayakları dibindeki cam kırıklarına ilişti.

«Kavanozun içinde ne vardı acaba?» dedi. Kırıkların altında bir kâğıt destesi duruyordu.

Polislerden biri kavanozun suya batmasını sağlıyan demir ağırlığı bir tarafa itip tomarı yerden aldı. «Kayıp tahviller» diye heyecanla bağırdı «Her biri biner liralık.»

Sonra polis adamı sorguya çekti Adam kendisini Emine hanımın yeğenlerinden birinin tuttuğunu söyledi. Tahvilleri bulunca aralarında paylaşacaklarmış, eskiden tahvilleri yeğeni kendisi araştırıyormuş, ayağı kırılınca o çalışmaya başlamış. Ülker'in aklına bir gece önce odasında gördüğü su birikintileri geldi.

«Dün akşam da buralarda mıydın?» diye sordu.

«Tabii» dedi adam. «Ben aylardır burada çalışıyorum ev kiraya verildikçe işim güçleşiyordu. Yalnız ay ışığı olan geceler araştırmalarıma devam edebiliyordum, kanepelerin pamuklarına varıncaya kadar aradım. Her şeyi didik didik ettim, bulamadım Tam ele geçirdiğim zaman da yakalandım.»

KUĞULAR

Ne de nazlı yüzüyorsunuz,
Bembeyaz kuğular.
Sizi karşıdan gören
Sanıyor gümüşten.
İstiyorum sizin gibi
Mavi denizin kucağına atılmak
Yüzmek doya, doya
Bir ömür boyunca.

Serpil GÜRLER

ANİBAL ALPLERİ AŞIYOR...

AFRİKA hayvanlar krallığının en geniş olduğu kıtadır. Buradaki hayvan topluluğu hem çeşit, hem de sayı bakımından oldukça zengindir.

Asyanın belli başlı hayvanları kaplan, fil, gergedandır Afrika'da çeşit oldukça fazlalaşır aslan, pars, fil, gergedan, su aygırı, timsah, zürafa, çeşitli geyikler büyük av hayvanları arasında göze çarparlar.

Afrikada ilgi çeken şeylerden biri de filler için açılan okullardır. Şaştınız değil mi? Hayır bir yanlışlık yok! Nasıl insanlar için okullar varsa hayvanları da eğitmek için Belçika kongosunda bir eğitim merkezi kurulmuştur. Eskiden kabul edilen bir inancı biliyorsanız hemen böyle bir şeyin imkânsız olduğunu iddiaya kalkışırsınız Zira eskiden Afrika fillerinin terbiye edilemiyeceği kanısı vardı. Gerçekten de bunlar Asya fillerine benzemezler. Son derece hırçın ve vahşidirler. Ama, bu hiç yola gelmezler demek değildir. İşte o eski kanının doğru olmadığını, Belçika kongosunda görmek mümkün-

dür.

Şimdi gelin sizlerle fillerin nasıl terbiye edildiklerine şöyle bir göz atalım. Yerliler yavru filleri yakalayıp sürüden ayırırlar. Bunları yola getirmekte en büyük yardımcıları terbiye edilmiş yaşlı fillerdir. Okul diyebileceğimiz bu terbiye merkezi köyün dışındadır. Öğrenci filler çakılı kazıklara bağlanır verilen emirlere göre hareket etmeleri, yani istenildiği zaman çömelip ayağa kalkmaları öğretilir. İlkin hiç söz dinlemezler, emirleri zorla homurdana homurdana, direnerek yerine getirirler ama doğru hareketleri hiç karşılıksız kalmaz. Muz v.s. gibi sevdikleri yiyeceklerle mükâfatlandırılırlar.

Günlük okul çalışmaları kısa bir gezintiyle sona erer. Yerliler yavruların sırtına binip dolaşırlar. Bu sırada uzaktan baba filin homurtuları işitilir.

Afrika fillerinin terbiye edilmesi söz konusu olunca, insanın aklına eşsiz bir tarih olayı geliyor: Kartaca kumandanı Annibalın fillerle Alp dağlarını aşması.

Romayı almak için giriştiği bu seferde Kartaca kumandanının ordusunda filler de vardı. Tarihçilerin çoğu bunların Afrika fili olduğu kanısındadır. Fillerin savaş meydanlarına çıkması, oldukça eskidir.

Annibalden iki yüz yıl evvel, Büyük İskenderin ölümünden sonra, yerine geçenler filleri Asya'dan Avrupa'ya getirdiler ve savaşlarda güçlerinden faydalanmaya başladılar. Yalnız ne var ki, fillerle kazanılan zaferler her iki tarafın da büyük kayıplar vermesine sebep oluyordu. Örneğin Kuzey Yunanistandaki Epir kıralığı Romalılarla savaşıyordu. Epir kıralı fillerle kuvvetlendirilmiş bir orduyla İtalyayı yenmişti. İlk seferde, Roma ordusu bu fillerin saldırışı karşısında büyük bir bozguna uğradı. Ama daha sonra, Romalılar fillere nasıl karşı koyacaklarını öğrendiler. Onları mızrak yağmuruna tutuyorlardı. Yaralı fil çılgına dönüyor, vahşileşiyor kendi ordusu için büyük bir tehlike oluyordu.

Epir kıralı ikinci seferinde de zafer kazandı ama bu ordusuna çok ağır kayıplara maloldu. Hattâ, «Böyle bir zafer daha kazanırsak mahvoluruz» dediği söylenir. Eğer tarihçiler yanılmıyorlarsa Kartacalılar Afrika fillerini terbiye edip onlardan savaşlarda faydalanmışlardı. Dev hayvanların sırtlarındaki kale şeklindeki tahtrevanlar okçularla doluydu. Dev ayakların düşman hatlarını çiğneyerek yarması hayli tüyler ürpertici olsa gerek.

Bu savaş fillerine o devrin tankları denebilir. Kartacalıların İspanya'da geniş toprakları vardı. Ordu Roma üzerine buradan yürüdü. Kartaca savaşlarını tarihçi Pobybius gözlemlerine dayanarak anlatmaktadır. Annibal'in otuz yedi fille birlikte Rhone nehri kıyılarına vardığını ondan öğreniyoruz. Burada karşılaştığı yerli kabilelerle savaşa girişmişti. Onları yenince karşısına başka bir engel çıkmıştı: Rhone nehri. Filleri karşı kıyıya geçirmek oldukça çetin bir işti. Ama becerikli kumandan bunun da üstesinden kolayca geldi. Filleri karşı kıyıya taşımak için büyük sallar hazırlandı. Yalnız hayvanlar sudan korktukları için bunlara yaklaşmıyorlardı bile. Çok uğraştılar ama filleri sallara bindiremediler.

Bu çıkmazdan ancak tahtaların üstünü toprakla örterek kurtuldular. Sallar arka arkaya dizildiğinden kuru bir nehir etkisini bırakıyordu. Filler de buna inandılar ama sallar kıyıdan açılınca kandırıldıklarını anladılar. Dört taraflarının suyla çevrili olduğunu görünce büyük bir korkuya kapıldılar. Kargaşalıkta bir kısmı suya düştü. Yüze, yüze karşı kıyıya geçtiler. Bir kısmı da korkusundan kıpırdıyamadı. Onları da karşı-

ya sallar geçirdi. Annibal'in fillerle Alp dağlarını aşması eşsiz olaylardan biridir. İki bin yıl sonra yine aynı dağları, bu defa da Napolyon geçmişti. Ne var ki Napolyon seferini mayısta yapmıştı. Annibal ise kasımda, üstelik Afrikanın sıcağına alışkın filleri karlar, buzlar arasından yürüterek. Annibal karşılaştığı bütün güçlükleri yenerek, geceleyin dağlar arasındaki buzlu geçitlerden o koca gövdeli hayvanları, geçirmeyi başarmıştır. Polybius hayvanların kar ve buzlarla kaplı yollarda yiyecek sıkıntısı çektiğini yazmaktadır. Ayrıca dağlarda sık sık yerli kabilelerin baskınlarına da uğruyorlardı. Yalnız bunlar fillerle karşılaşınca korkup dağılıyorlardı. Annibalın Romalılara karşı ilk zaferinde fillerin büyük bir payı olmuştu.

Annibal ordusunu dümdüz İtalya ovalarına indirince Roma ordularıyla karşılaştı. Çarpışma Trebbia nehri kıyısında oldu. Zaferi Kartacalılara filler değil Annibal'in ordularını büyük ustalıkla idare etmesi kazandırdı.

Romalı tarihçi Livy bu savaşı şöyle anlatmaktadır. «Filler şimdi Roma saflarının ortasına kadar sokuldular, saflar büyük tehlikeyle karşı karşıya oldukları halde sanıldığının aksine yerlerinden bile kıpırdamadılar. Bu hayvanlara saldırmakla görevlendirilen askerler oklarını üstlerine yağdırıp uzaklaştırdılar. Sonra da peşlerinden koşup derilerinin en ince olduğu kuyruk altlarından hançerlediler. Acıdan deliye dönen filler kendi adamlarının üstüne yürürlerken, Annibal hayvanların Roma ordusunun sağ kanadındaki Galyalılar üzerine çevrilmesini emretti. Hemen o anda, ortalık karışıverdi.

Romalıların yardımcıları, oraya, buraya kaçışmaya başladılar.»

Epir kırallığıyla savaşları sırasında Romalılar fillerle nasıl başa çıkılacağını öğrenmişlerdi. Ama Galyalılar bu devlerle ilk defa karşılaşıyorlardı. Bu da Annibal'in kuşatma usulüne son derece elverişliydi. Roma saflarını yardıktan sonra filler düşmanı ezerek ilerlediler. Bu zaferden sonra Annibal'in filleri de mahvoldu. Savaş aralık ayında olmuştu. İtalyada iklim genel olarak ılıktır ama kuzeyde çok şiddetli geçer. Tarihlerden soğuktan fillerin donduğunu öğreniyoruz. Geriye yalnız sekizi kalmıştı. Bunun üstüne Annibal orta İtalyaya geçmeye karar verdi. Apenin dağlarını aşmak zorundaydı. Bunlar Alplerden daha alçak olmakla beraber kış ortasında geçilmesi çok tehlikeliydi. Bu arada fillerin yedisi daha öldü. Ancak ilkbahar başlayınca orta İtalyaya varabildiler. Halleri gerçekten çok acıklıydı. Hastalıktan yorgunluktan bitkin düşen Annibal geride kalan tek filin üstünde askerlerine kumanda ediyordu. O file ne oldu acaba? Bu konuda tarih hiçbir şey söylemiyor. Gerçekte, Annibal'in ordusunda filler olduğu için savaşı kazandığını söylemek onun eşsiz kumandanlığını hiçe saymak olur. Annibal filler olmadan daha da büyük zaferler kazanmıştır.

BİLMECE BULMACA...

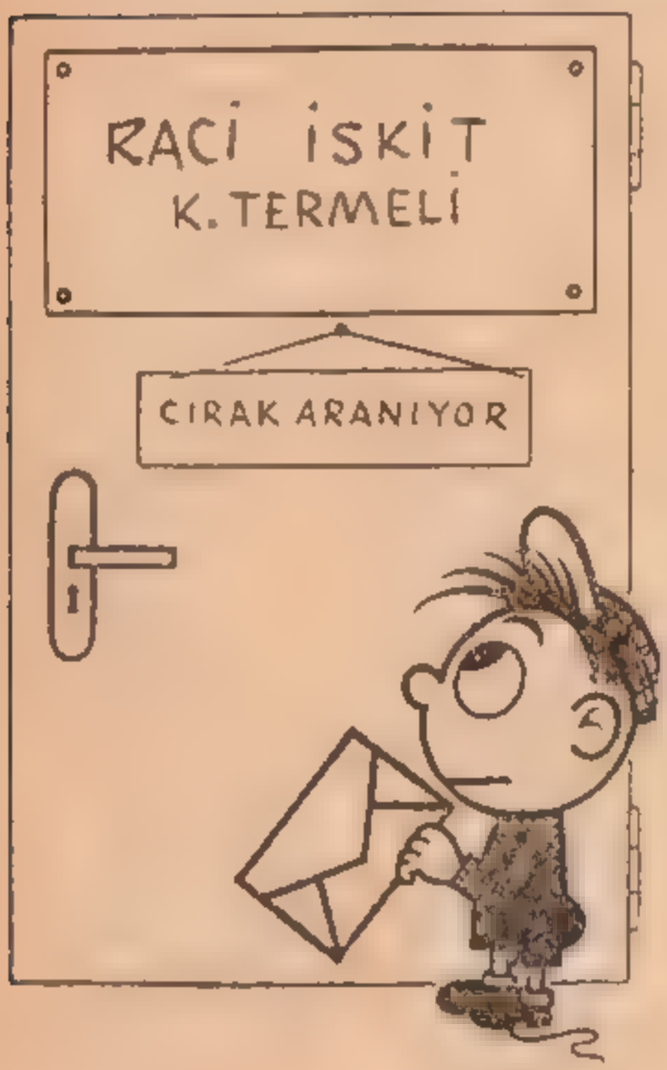

1

YILMAZ DÜKKÂN SAHİBİNİN MESLEĞİNİ BULABİLECEK Mİ ?

Yılmaz, yaz tatilinde kendine bir iş bulmaya karar vermişti. Bir gün çarşıda alış veriş yaparken bir dükkânın kapısında «Çırak aranıyor» diye bir yazı gördü. Fakat kapının üzerindeki levhada sadece dükkân sahiplerinin isimleri yazılıydı, ne işle uğraştıkları belirtilmemişti. Yılmaz biraz durakladıktan sonra kendi kendine: «Belki de bu isimlerden adamların ne iş yaptıklarını anlamak mümkündür» diye düşündü. Ve gerçekten de isimlerdeki harflerin yerlerini değiştirince dükkân sahiplerinin mesleğini buldu. Bakalım siz de bulabilecek misiniz?

★

2.

SEMİH ve FİKRETİN KAÇAR LİRALARI VAR ?

★

Semih ve Fikret iki arkadaştır. Bir gün ikisi de ceplerindeki harçlıkları sayıp karşılaştırıyorlar. Semih diyor ki: «Sen bana 1 lira verirsen, benim param seninkinin 2 katı olur. Ben sana 1 lira verirsem ikimizin parası da eşit olur.» — Acaba iki arkadaşın kaçar lirası var?

3.

ALICININ MESLEĞİ NEDİR ? HANGİ ŞEHİRDE OTURUYOR ?

Postacılar sık sık güç durumlarla karşılaşırlar. Geçenlerde İzmir'deki bir postacının çantasından çıkan zarfların birinde sadece isim ve soyadı yazılıydı. Postacı kendi kendine: «Keşke adamın mesleğini de yazsalardı, o zaman adresini daha kolay bulurdum!» diye söylendi. Fakat postacının akıllı oğlu ona yardım etti. Zarfın üzerine yazılı olan isimden harflerin yerini değiştirmek suretiyle, alıcının mesleğini ve oturduğu şehri buldu. Haydi bir de siz deneyin bakalım.

4.

AYNI HARFLE BAŞLAYAN ALTI KELIME

Bu bilmece piramidini kelimelerle doldurun. Fakat kelimeler hep aynı harfle başlasın. Size kolaylık olsun diye bu kelimelerin anlamlarını veriyoruz.

1. Sesli harf
2. Bir hayvan
3. Bir böcek
4. Bir insan veya bir olayı anmak üzere yapılır.
5. Bir maden
6. Bir şehir

5.

KUZU kelimesini, her satırda ancak bir tek harf değiştirmek suretiyle MART kelimesine çevirebilir misiniz? Ama her harf değişmesinde meydana gelen kelimenin de birer anlamı olmak şartiyle...

Bulmacaların Çozumü :

1. Elektrik [illegible]
2. Semihin 7 [illegible]
3. Baytar - İZMİR
4. A - AT - ARI - ANIT - ALTIN - ANKARA.
5. KUZU - KURU - KURT - KART - MART.

BİR GÜNEY-BATI AFRİKA MASALI

Sırtlanla Çakal

«Kahavanji» adındaki çakal günlerden beri karnını doyuracak bir yiyecek bulamamıştı. Açlıktan midesi guruldayarak çölde dolaşıyor, dişine göre bir av arıyordu. Fakat havalar son zamanlarda çok kurak geçtiğinden çöl fareleri bile ortalıkta görünmez olmuşlardı. Kahavanji biraz dinlenmek ve durumuna bir çare aramak üzere yol kenarındaki kuru bir çalının gölgesine henüz oturmuştu ki, tâ uzaklardan bir gıcırtı ve bir kamçı şaklaması duydu. İçinden: «Bu herhalde bir öküz arabası olmalı,» diye düşündü. «Belki arabada bana göre yiyecek bir şeyler vardır. Bir yolunu bulup da arabaya binmeli...» Arabanın tekerlek gıcırtıları gittikçe yaklaşıyor, ara sıra da arabacının öküzlere bağırdığı duyuluyordu. Kurnaz çakal hemen bir plân kurdu. Sığınmış olduğu çalının gölgesinden çıkarak öküz arabasının geçeceği tozlu yolun ortasına boylu boyunca uzandı. Az sonra öküz arabası kocaman bir toz bulutu içine bürünmüş olduğu halde yolun ucunda göründü. Arabacı önde oturuyor, değneği ile öküzleri idare ediyordu. Yamağı olan genç bir oğlan da arabanın arkasına yüklenmiş olan çuvalların arasında uyukluyordu. Arabacı yolun üzerinde yatan çakalı görünce, yamağına seslendi: «Hey! İtze! Git bak bakalım orada ne var...?»

Yamak uykulu gözlerini uğuşturarak yerinden doğruldu ve arabadan inerek ön tarafa doğru koştu.

Hareketsiz bir halde duran Kahavanji'nin yanına varınca onu ayağı ile bir-iki dürtükledi. Fakat hayvan kılını bile kıpırdatmadı. Yamak efendisine: «Bir çakal bu... ölmüş...» diye haber verdi Efendisi: «Öyleyse onu arabaya yükle. Akşama konakladığımız yerde derisini yüzeriz.» diye emretti. Oğlan çakalı bacaklarından tutup sırtına yükledi ve arabadaki çuvalların arasına yerleştirdi. Sonra kendisi de boş kalan bir köşeye büzüldü ve yola devam edildi.

Çok geçmeden çakal bir gözünü hafifçe aralayıp etrafına bakındı. Yamak yeniden uyuklamaya başlamıştı. Arabacı da gözlerini yoldan ayırmıyordu. Kurnaz hayvan etrafına dizili çuvallardan birini ayaklariyle usulcacık iterek arabadan yere attı. Olup biteni kimsenin farketmediğine kanaat getirince ikinci bir çuvalı da birincisinin peşinden yolladı. Az sonra üçüncü bir çuvalı da yere yuvarladı ve kendisi de çıt çıkarmadan arabadan atladı ve bir çalının arkasına gizlendi. Öküz arabası gıcırdayarak uzaklaştıktan sonra Kahavanji gizlendiği yerden çıktı ve çuvalları birer birer toplayarak kayalar arasındaki inine taşıdı. Çuvallardan birinde un, diğerinde şeker, üçüncüsünde de pirinç vardı. Kahavanji hemen bir ateş yakarak kendisine güzel güzel yemekler pişirdi, sonra oturup afiyetle yedi. Karnı tıka basa doyduktan sonra da kalan yiyecekleri kayaların arasına sakladı. Artık uzun zaman açlık çekmeyeceğine güvenebilirdi. Kahavanji yemek üstüne tatlı bir uyku çekmek üzere döşeğine henüz uzanmak üzereydi ki, birden dışardan bir ayak sesi duydu. Gelen komşusu sırtlandı. Besbelli yemeklerin nefis kokusunu almış, Kahavanjinin yiyeceklerine ortak olmaya niyetlenmişti. Fakat çakal güç belâ topladığı ganimetleri onunla paylaşmaya hiç de hevesli değildi.

Sırtlan Katjungu komşusunu nezaketle selâmladı, hal hatır sordu ve sonra sözü zamanın kötülüğüne getirdi. «Günlerdir ortalıkta yiyecek bir tek şey bulamıyorum. Bu gidişle açlıktan öleceğim» diye dert yandı ve ilâve etti: «Ama görüyorum ki, çakal kardeş, sen hiç de kıtlık çekmiyorsun. Ben görmeyeli hayli zenginlemişsin. Ne olur bana da bir şeyler versene!» Kahavanji yüzünü buruşturdu: «Sen de hep hazıra konmak istiyorsun komşum,» diye cevap verdi. «Gelip benden yiyecek dileneceğine, sen de aklını kullan, benim yaptığım gibi erzağını tedarik et.» Bu sözlerden sonra çakal, öküz arabasından çuvalları nasıl aşırdığını, arabacıyı ve yamağını nasıl kandırdığını anlattı ve ilâve etti: «Bana kalırsa, sen şimdi hiç durma, öküz arabasının peşine düş. Zaten hayvanlar çok ağır ilerliyorlar, herhalde pek uzaklara gidememişlerdir. Arabaya ye-

(Devamı Sh. 48 de)

PARKER

SUPER Quink

Her nevi kalem için en iyi mürekkep.

Yazarken, dolma kaleminizi temizler.

5

Gülelim

Uslu Çocuk...

Bayan Nermin Mehmede sordu: «Yaramaz çocuk, nasıl oldu da başından yaralandın bakayım ?» Mehmet istifini bozmadan cevap verdi: «Sizin uslu çocuğunuz başıma taş attı da ondan teyzeciğim.»

Misafirlik...

Bayram günü Ali sabahleyin evden çıkmış bir daha görünmemişti. Annesi çocuğu adamakıllı merak ediyordu. Nihayet öğleye doğru Ali eve döndü Annesi: «Bu kadar zaman nerelerde idın?» diye sorunca Ali cevap verdi: «Komşuda idım.»

«Ama çocuğum, insan gittiği yerde böyle saatlerce kalır mı? Zaten komşulara bugün bir sürü misafir geldi. Başları kalabalık mı kalabalık Onları rahatsız etmedın inşallah!»

Ali: «Yoo, annecığım, aksine geldığıme çok sevindiler. Ben daha kapıdan gırerken, komşu teyze beni: «Hah, bır sen eksiktin,» dıye karşıladı. Ben de onun içın biraz fazlaca kaldım.»

Vida...

Bay Yılmaz otomobili ile yolculuğa çıkmıştı. Bir aralık motorden birtakım acayip seslerın geldiğini duydu. Hemen arabayı durdurdu ve motör kapağını açarak bu seslerin nereden geldiğini araştırmaya koyuldu. Fakat hiçbir şey bulamadı. Gene yoluna devam etmeye karar verdi. Gelgelelim motörden çıkan acayip sesler gittikçe artıyor ve Bay Yılmazı fena halde korkutuyordu. Bay Yılmaz rasladığı ilk tamirhanenin önünde durdu ve ustayı çağırarak derdini anlattı. Usta hemen arabanın kapağını açtı, bır iki yeri gözden geçirdikten sonra gidip atolyesinden bir vida getırdi ve motörün içinde bir yere taktı. Sonra: «Arabanız tamamdır, bayım,» dedi. Bay Yılmaz: «Borcum ne kadar?» dıye sorunca da, tamirci: «On lıra, efendım,» diye cevap verdi. Bay Yılmaz arabasının gene tıkır tıkır işlediğine sevinmişti ama, bu para ona çok göründü. «Amma yaptın usta,» dıye söylendi. «Şurada on lıralık ne iş gördün kı? Alt tarafı arabaya bir vıda ılâve ettın, onun da olsa olsa değeri 50 kuruş. On lıra bunun nesıne istıyorsun?» Usta gülümsedi: «Evet beyim,» dedi. «Vıdanın değeri 50 kuruş ama, onu nereye takacağını bılmek de en az dokuz buçuk lıra eder.»

— Şapkamdaki delikleri güve yeniği sanma ha! Kızılderılılerle savaşırken yedığım kurşunların ızleri onlar!...

Pencere!

Trende, pencerenin önüne oturmuş olan iki kadın kavga ediyor, diğer yolcuları rahatsız ediyorlardı. Kadınlardan biri: «Pencere açık dursun, havasızlıktan boğulacağım,» diye tutturmuştu, öteki ise «Pencere kapalı dursun, soğuktan donacağım» diye ısrar ediyordu, her ikisi de kendi arzusunu otekine kabul ettirmeye çalışıyordu. Kavga böyle bir süre devam ettikten sonra, koşede oturan yaşlı bir adam okumakta olduğu gazeteden başını kaldırdı. «Bayanlar,» dedi. «Bana kalırsa pencere önce biraz kapalı dursun, biriniz havasızlıktan boğulduktan sonra camı açarız, o zaman da diğeriniz soğuktan donar. Böylece ikinizden de kurtuluruz da vagon halkı nihayet rahata kavuşur.»

Tembellik.

Öğretmen sınıfa tahrir yazdırıyordu. Konu şu idi: «Tembellik nedir?» Bütün çocuklar kâğıtlarının üzerine eğilmişler, hırıl hırıl yazarlarken Ahmet ödevini çarçabuk öğretmene teslim etti. Ahmedin ödevi üç sahife sürmüştü fakat her sahifede ancak bir kelime yazılıydı. Bu kelimeler bir araya gelince şu cümle meydana geliyordu: «İşte tembellik budur» Ahmedin ödevi gerçi güzel bir tahrir yazısı değildi ama, şüphesiz tembelliğin tam bir örneği idi.

Kapı...

Anne kızına: «Ayşeciğim lütfen kapıyı kapar mısın? Çok soğuk geliyor.»
Ayşe: «Hayır anne, kapayamam.»
Anne: «Neden?»
Ayşe: «Ben şimdi bebeğimle oynuyorum.»
Anne: «Aşkolsun sana, Ayşe. Şimdi sen bana Annecığım, ben üşüyorum, lütfen kapıyı kapar mısın desen, ben seni kıramaz, hemen , dediğini yapardım »
Ayşe: «Öyle mi? Oyleyse, annecığım, ben üşüyorum, kapıdan soğuk geliyor, ne olur sen kapatıver...»

★

— Beni nasıl olur da unutursunuz hanımefendi, sizinle geçen yıl 80 derece Kuzey boylamı ile 50 derece doğu enleminin kesiştiği noktada karşılaşmamış mıydık?

SIRTLANLA ÇAKAL

(Baştarafı Sh. 44 te)

tişince, aynı benim yaptığım gibi yolun üzerine boylu boyunca uzan ve ölü imiş gibi hiç kıpırdanma. O zaman sen de arabadan birkaç çuval aşırabilirsin.»

Katjungu, komşusunun sözlerini haklı buldu ve hemen öküz arabasının izini aramaya çıktı. Çok geçmeden de gıcırdaya gıcırdaya, ağır aksak ilerleyen arabanın arkasından yetişti. Kahavanji'nin kendisine anlattığı şekilde arabacıya görünmeden, gizlice yolun ta ilerisinde bir yere ölü gibi boylu boyunca uzandı ve hiç kımıldanmadan öküzlerin yaklaşmasını beklemeye başladı. Biraz sonra arabacı yolun ortasında yatan hayvanı görmüştü. Hemen yamağına seslendi: «Hey, İtze, git bak bakalım şurada ne var...» Fakat bir süre önce mola verdikleri zaman arabacı ve yamağı çakalın kendilerine oynamış olduğu oyunu farketmişlerdi ve bir daha kandırılmamak için daha dikkatli davranmaya kararlı idiler. Bu yüzden arabacının yamağı yerde yatan sırtlanın yanına yaklaşmadan evvel efendisinin kocaman kırbacını da beraberinde götürmeyi unutmadı. Sırtlanın gerçekten ölü olup olmadığını anlamak için kırbaçla onun ötesine berisine vurmaya başladı. Sırtlan o zaman canının acısından ölü taklidi yapmaktan vazgeçti ve avazı çıktığı kadar bağırarak yerinden fırladı, arkasına bile bakmadan koşa koşa oradan uzaklaştı. Arabacı ve yamağı onun bu haline kahkahayla gülmekten kendilerini alamadılar.

Üstü başı yara bere içinde kalmış olan Katjungu, bitkin bir halde soluğu komşusu Kahavanji'nin ininde aldı ve: «Şu halime bak. Senin dediklerini yaptım, az kalsın ölüyordum,» diye sitem etti ve başından geçenleri bir bir anlattı. Çakal ona cevap verdi: «Eee, kardeşim, kabahat sende Ben sana ne olursa olsun, ölü gibi yat kılını bile kıpırdatma demedim mi? Eğer sözümü tam olarak dinleseydin, sonunda arabacının yamağı seni de arabaya atar, sen de o uyuklarken birer birer çuvalları aşırırdın.»

AYIN YAZISI

(Baştarafı Sh. 4 te)

kendisine ve çocuklarına zaman zaman zevkli, şirin elbiseler dikerek boş zamanlarını değerlendirebilir. Çalışan bir insanın dinlenmesi, muhakkak sırt üstü yatıp hiçbir iş yapmaması demek değildir. Dinlenmek her gün yapılan işin dışında tamamen değişik bir iş yapmakla da olur. Çünkü bu suretle vücudumuzun her gün çalışan kısımlarının yerine başka kısımlarını çalıştırmış, diğerleri istirahat ederken bunları geliştirmiş oluruz.

Bu vesile ile size övüneçek şunu söyleyebilirim ki, bugünün aydın Türk gençliği boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmenin yolunu bulmuştur. Üniversiteli gençlerimizden birçoğu tatillerde memleketin çeşitli yerlerindeki çalışma kamplarına gitmekte ve oralarda kazma, kürek sallayarak köylere yol, okul veya kanalizasyon yapılması için bütün gücü ile çalışmaktadır.Bu gençlerimiz böylece hem köylülere faydalı oluyor hem de köylerimizdeki hayatı yakından tanıyarak, köylülerle el ele, omuz omuza çalışarak tam bir hayat adamı olarak yetişiyorlar. Sizler de ağabeyleriniz, ablalarınız gibi çalışkan, becerikli ve yararlı insanlar olarak yetişmek üzere şimdiden hazırlanın, sevgili çocuklar...

Doğan (Faal 4019-4)

HAYVAN DOSTLARI

Canan Aybay

Sara Sadaka

Yako Benreytan

Ercan Salıcı

Gülümser Kermen

Yakup Bensaron

Gür Erali

Cem Nalbantoğlu

Ayşecik Toktaş

İren Giray

Süleyman Ulagay

Sema Göksel

Nadir Yazıcıoğlu

Marsel Franci

Fatma Aydın

Tayfun Üstün

Nazlı Salıcı

Gülelim

– BABACIĞIM BU KARNEM, BU DA HAKETTİĞİM SOPA!..

– ANNECİĞİM, SANA BİR DEMET ÇİÇEK, BABAMA DA NEFİS BİR PURO GETİRDİM. ARTIK KARNEMİ GÖSTEREBİLİRİM!..

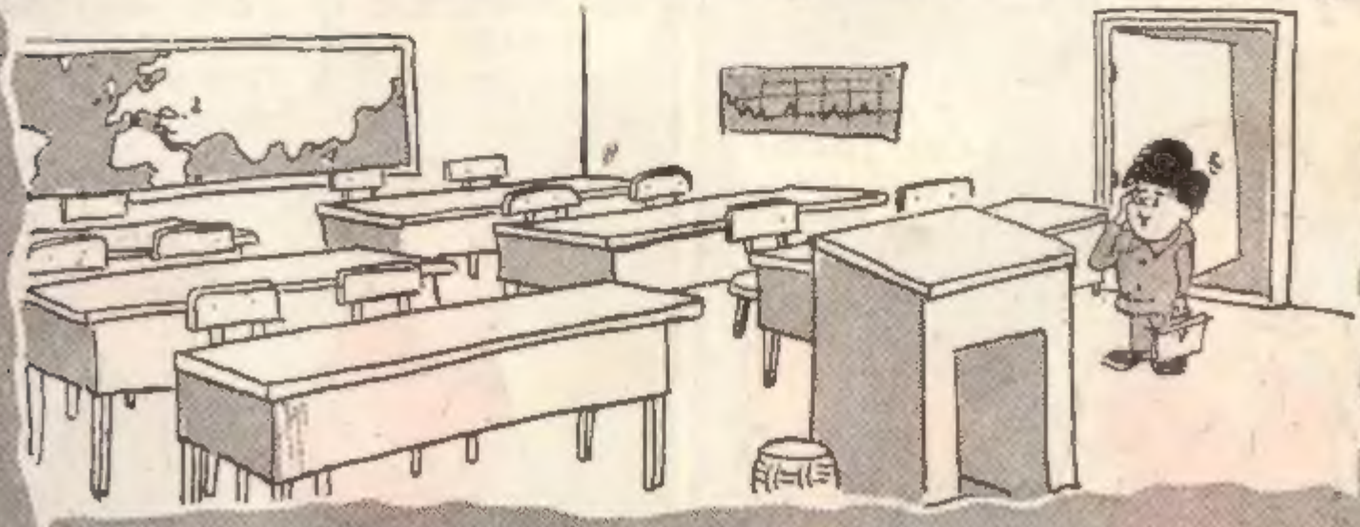

– HAYRET, ACABA NEDEN BUGÜN KİMSE OKULA GELMEMİŞ? HAA! SAHİ! BÜYÜK TATİLE GİRDİK TE ONDAN!..

Minik bir

YAZAN- ÇİZEN
İBR. ERŞARAŞ

Mehmet Ali & Akşamsefası

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.